

שגה

Muzeum Getta
Warszawskiego

www.1943.pl

zbieramy budujemy pamiętamy

We Collect, We Build, We Remember

Zbieramy, budujemy, pamiętamy

We Collect, We Build, We Remember

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Sfinansowane ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowni Państwo,

Z satysfakcją przedstawiam podsumowanie niemal już czteroletniej działalności kierowanej przeze mnie instytucji kultury w organizacji, Muzeum Getta Warszawskiego. Był to czas wyjątkowej pracy, której rezultaty są dla nas powodem do dumy. Muzeum, którego podwaliny kładliśmy w niewielkim gronie w 2018 r., dysponuje obecnie ponad trzydziestoosobowym zespołem, ma własną, niepowtarzalną identyfikację graficzną, prowadzi szeroko zakrojoną działalność edukacyjną, naukową, kulturalną i upamiętniającą. Już dziś, mimo że od otwarcia wystawy stałej dzieli nas jeszcze kilka lat, Muzeum Getta Warszawskiego jest istotnym punktem na muzealnej mapie Warszawy.

To, że udało się nam dokonać tak wiele w tak krótkim okresie jest zasługą oddanego, profesjonalnego Zespołu Muzeum, któremu chciałbym z tej okazji z całego serca podziękować. Wiele zawdzięczamy także wspierającym nas instytucjom i osobom prywatnym.

Zapraszam Państwa do zapoznania się z działalnością naszego muzeum. Mam nadzieję, że wszyscy spotkamy się już niedługo na jego uroczystym otwarciu.

Albert Stankowski
Dyrektor Muzeum Getta Warszawskiego

Ladies and Gentlemen,

It is with great satisfaction that I present a summary of the nearly four years of activity of the Warsaw Ghetto Museum, the cultural institution in the process of formation, led by myself. It was a time of hard work, and we are truly proud of the results. The museum, the foundations of which were laid by a small group of people in 2018, now employs over thirty members of staff, has its own distinctive visual identity, and conducts extensive educational, scientific, cultural, and commemorative activities. Even though the opening of the permanent exhibition is still several years away, the Warsaw Ghetto Museum is already an important point on the map of Warsaw museums.

The fact that we have managed to accomplish so much in such a short time is due to the dedicated, professional Museum Team, whom I would like to take this opportunity to thank wholeheartedly. We also owe much to the institutions and individuals who support us.

I would like to invite you all to learn more about the activity of our museum, and I hope we will all meet soon for its grand opening.

Albert Stankowski

The Director of the Warsaw Ghetto Museum

Dyrektor MGW Albert Stankowski przed Szpitalem Bersohnów i Baumanów (2018); fot. Chuck Fishman
WGM Director, Albert Stankowski, in front of the Bersohn and Bauman Children's Hospital (2018); photo by Chuck Fishman

Muzeum Getta Warszawskiego

Muzeum Getta Warszawskiego zostało powołane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2018 r. Naszą misją jest upowszechnianie wiedzy na temat życia codziennego, strategii przetrwania, walki i Zagłady polskich Żydów w getcie warszawskim oraz innych gettach na terenie okupowanej przez Niemców Polski.

Przedwojenna Warszawa była największym w Europie i drugim na świecie – po Nowym Jorku – centrum żydowskiego życia. W momencie wybuchu drugiej wojny światowej mieszkało tu ok. 370 tys. Żydów, stanowiących blisko 1/3 ogółu ludności miasta. Już na początku drugiej wojny światowej ta liczba znacząco wzrosła na skutek przesiedlenia ludności z ziem włączonych do Trzeciej Rzeszy i innych miast Generalnego Gubernatorstwa. W połowie listopada 1940 r. Niemcy zamknęli bramy getta w Warszawie i odcięli zamkniętych tam ludzi od reszty miasta. Na powierzchni liczącej nieco ponad 3 km², znaleźli się Żydzi nie tylko z Warszawy ale i z innych miast, również z zagranicy. Na początku 1941 r. było to już 450 tys. osób. Za opuszczenie wyznaczonego obszaru zamieszkania groziła kara śmierci, podobnie jak za pomoc udzielaną Żydom po tzw. aryjskiej stronie.

Getto warszawskie było największym gettem w okupowanej przez Niemców Europie. Od początku jego istnienia zasadniczymi problemami były: przeludnienie, zła sytuacja sanitarna, niewolnicza praca i eksploatacja ekonomiczna, co powodowało głód i choroby zakaźne. Na skutek tragicznych warunków bytowych doszło do drastycznego wzrostu śmiertelności. Do lipca 1942 r. zmarło w getcie w sumie ok. 92 tys. osób.

Szpital Bersohnów i Baumanów;
fot. Magdalena Jonas-Poławska

Warsaw Ghetto Museum

The Warsaw Ghetto Museum was founded by the Ministry of Culture and National Heritage in 2018. Our mission is to disseminate knowledge about the everyday life, survival strategies, struggles and extermination of Polish Jews in the Warsaw Ghetto and other ghettos in German-occupied Poland.

Pre-war Warsaw was the largest centre of Jewish life in Europe and the second largest in the world, after New York. When World War II broke out, there were approx. 370,000 Jews, constituting nearly 1/3 of the total population of the city. At the beginning of World War II, this number increased significantly due to the resettlement from the lands incorporated into the Third Reich and other cities of the General Government. In mid-November 1940, the Germans closed the gates of the Warsaw Ghetto and separated the people incarcerated there from the rest of the city. Jews not only from Warsaw but also from other cities, as well as from abroad were confined to the area of a little over 3 km². In early 1941, there were already 450,000 people in the ghetto. Leaving the designated area of residence was punishable by death, as was helping the Jews on the so-called Aryan side.

The Warsaw Ghetto was the largest ghetto in German-occupied Europe. From the beginning, overcrowding, poor sanitation, slave labour, and economic exploitation were the primary problems, resulting in famine and infectious disease. As a result of the dire living conditions, there was a drastic increase in mortality. By July 1942, approximately 92,000 people had died in the ghetto.

Bersohn and Bauman Children's Hospital;
photo by Magdalena Jonas-Poławska

Wiosną 1942 r. Niemcy przystąpili do tzw. Akcji Reinhardt, której celem była systematyczna zagłada Żydów na terenie Generalnego Gubernatorstwa. 22 lipca 1942 r. w getcie warszawskim rozpoczęła się tzw. Wielka Akcja, czyli deportacja do obozu zagłady w Treblince, gdzie w ciągu zaledwie dwóch miesięcy zgładzono blisko 300 tys. warszawskich Żydów. Na obszarze zmniejszonego getta pozostało jedynie ok. 60 tys. osób, zatrudnionych w przedsiębiorstwach produkujących na rzecz III Rzeszy lub pozostających w getcie nielegalnie.

Zrozumiałwszy zamiary niemieckiego okupanta, Żydzi postanowili podjąć heroiczną walkę. 19 kwietnia 1943 r. wybuchło powstanie w getcie warszawskim. Kiedy Niemcy przystąpili do ostatecznej likwidacji getta, zostali ostrzelani przez grupy Żydowskiej Organizacji Bojowej (ŻOB) i Żydowskiego Związku Wojskowego (ŻZW). 8 maja niemieckie oddziały zniszczyły bunkier przy ul. Miłej 18, w którym ukrywało się dowództwo ŻOB wraz z jej przywódcą Mordechajem Anielewiczem. Datę tę uznaje się za symboliczny koniec powstania, chociaż sporadyczne potyczki trwały nadal. Niemcy systematycznie podpalali dom po domu. Po wysadzeniu Wielkiej Synagogi przy ulicy Tłomackie dowodzący likwidacją getta warszawskiego Jürgen Stroop napisał w raporcie do Heinricha Himmlera: „Nie ma już żydowskiej dzielnicy mieszkaniowej w Warszawie”.

Tragedia Żydów zamkniętych w warszawskim getcie, mierzących się z nieludzkimi warunkami życia, jest centralną częścią przyszłej ekspozycji Muzeum. Pragniemy pokazać zwykłych ludzi, którzy w warunkach bezprzykładnego zniewolenia starali się zachować podstawowe wartości ogólnoludzkie widoczne w życiu rodzinnym, religijnym, naukowym i kulturalnym.

In the spring of 1942, the Germans proceeded with the so-called Operation Reinhardt, which was aimed at the systematic extermination of Jews in the General Government. On 22 July 1942, the Grossaktion began in the Warsaw Ghetto, during which ghetto inmates were deported to the Treblinka extermination camp where nearly 300,000 Jews of Warsaw were killed within two months. In the area of the ghetto, reduced in size, there were only about 60,000 people left – those working in manufacturing enterprises for the Third Reich and those who remained there illegally.

Upon discovering the true intentions of the German occupier, the Jews decided to engage in a heroic struggle. On 19 April 1943, the Warsaw Ghetto Uprising broke out. When the Germans began the final liquidation of the ghetto, they were fired upon by groups of the Jewish Combat Organisation (ŻOB) and the Jewish Military Union (ŻZW). On 8 May, German troops destroyed a bunker located at 18 Miła Street, where the Jewish Combat Organisation (ŻOB) command together with its leader Mordechai Anielewicz were hiding. This date is considered the symbolic end of the uprising, although sporadic skirmishes continued. The Germans systematically set fire to house after house. After blowing up the Great Synagogue on Tłomackie Street, Jürgen Stroop, responsible for leading the liquidation of the Warsaw Ghetto, wrote the following in a report to Heinrich Himmler: "There is no longer a Jewish residential area in Warsaw."

The tragedy of the Jews confined in the Warsaw Ghetto, facing inhuman living conditions, is a central part of the future exhibition in the Museum. We want to show ordinary people who, under conditions of unprecedented enslavement, tried to preserve basic human values, reflected in family, religious, scientific, and cultural life.

Działalność statutowa

Otwarcie Muzeum Getta Warszawskiego jest planowane na koniec 2024 r., lecz jego działalność statutowa trwa od momentu powołania w 2018 r.

Misja: Upowszechnianie wiedzy na temat życia codziennego, walki i Zagłady polskich Żydów w getcie warszawskim oraz innych gettach na terenie okupowanej przez Niemców Polski.

Wizja: Stworzenie wystawy stałej Muzeum Getta Warszawskiego w zrewitalizowanym budynku dawnego Szpitala Bersohnów i Baumanów, gromadzenie archiwaliów, artefaktów i świadectw pamięci oraz czerpanie z dorobku, doświadczeń i zasobów polskich i zagranicznych instytucji zajmujących się tematyką getta.

Zadania statutowe Muzeum:

- Tworzenie podstaw naukowych dla rozwoju i upowszechniania wiedzy o historii getta warszawskiego;
- Stworzenie przestrzeni wystawienniczej i ośrodka naukowego inspirującego do refleksji na temat historii getta warszawskiego; z uwzględnieniem historii Żydów w Polsce, a w szczególności w Warszawie, Zagłady Żydów i losów Żydów w czasie drugiej wojny światowej w Warszawie i poza nią – na ziemiach polskich okupowanych przez Trzecią Rzeszę Niemiecką oraz powojennych losów Żydów w Polsce;
- Konsolidacja działań na rzecz ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym Żydów uwięzionych w getcie warszawskim;
- Podejmowanie inicjatyw w zakresie renowacji i rewitalizacji zabytków związanych z historią getta warszawskiego;
- Prowadzenie działalności kulturalnej, naukowej, edukacyjnej i popularyzatorskiej, związanej z historią getta warszawskiego;
- Inicjowanie i wspomaganie inicjatyw społecznych oraz organizacji pozarządowych przyczyniających się do ochrony i upamiętniania historii getta warszawskiego;
- Opieka i podtrzymywanie pamięci o fundatorach zabytkowego budynku Szpitala Dziecięcego Bersohnów i Baumanów, a także o społeczności żydowskiej w dziewiętnastowiecznej Warszawie.

Statutory Activity

The Warsaw Ghetto Museum is scheduled to open in late 2024, but its statutory activities have been ongoing since it was established in 2018.

Our Mission: To disseminate knowledge about the everyday life, struggle and extermination of Polish Jews in the Warsaw Ghetto and other ghettos in German-occupied Poland.

Vision: To create a permanent exhibition at the Warsaw Ghetto Museum in the refurbished building of the former Bersohn and Bauman Children's Hospital, collecting archives, artefacts and testimonies of memory and drawing on the achievements, experiences and resources of Polish and foreign institutions dealing with the topic of the ghetto.

Statutory tasks of the Museum:

- Creating scientific bases for the development and dissemination of knowledge about the history of the Warsaw Ghetto;
- Preparing an exhibition space and a scholarly centre to inspire reflection on the history of the Warsaw Ghetto; including the history of Jews in Poland and Warsaw the Holocaust and the fate of Jews during World War II in Warsaw and beyond – on Polish territory occupied by the Third German Reich, and the post-war fate of Jews in Poland;
- Consolidating efforts to protect and care for the cultural heritage of Jews imprisoned in the Warsaw Ghetto;
- Undertaking initiatives aimed at the restoration and renewal of monuments connected with the history of the Warsaw Ghetto;
- Conducting cultural, scientific, educational, and popularising activities related to the history of the Warsaw Ghetto;
- Initiating and supporting social initiatives and non-governmental organisations that contribute to the protection and commemoration of the history of the Warsaw Ghetto;
- Caring and keeping the memory of the founders of the historic Bersohn and Bauman Children's Hospital building alive, as well as of the Jewish community in 19th century Warsaw.

Rada Muzeum Board of Trustees

Pierwsze zebranie Rady Muzeum Getta Warszawskiego;
fot. Jacek Turczyk

The very first meeting of the Warsaw Ghetto Board of Trustees;
photo by Jacek Turczyk

Rada Muzeum

Na podstawie ustawy o muzeach z 21 listopada 1996 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego powołał członków Rady Muzeum przy Muzeum Getta Warszawskiego.

Zgodnie z ustawą Rada Muzeum sprawuje nadzór nad wypełnianiem przez nie jego powinności wobec zbiorów i społeczeństwa; ocenia działalność instytucji na podstawie przedłożonego przez dyrektora muzeum rocznego sprawozdania oraz opiniuje przedłożony przez dyrektora roczny plan działalności; w przypadku ogłoszenia konkursu na stanowisko dyrektora wyznacza do składu komisji konkursowej dwóch dodatkowych członków. Kadencja członków Rady Muzeum trwa cztery lata. W latach 2019–2023 w skład Rady zostali powołani i zaproszenie przyjęli:

1. **Colette Avital** – dyplomata i polityczka izraelska, Ocalała z Zagłady. W latach 1999–2009 była posłanką Partii Pracy i Jednego Izraela w Knesecie. W swej wieloletniej karierze dyplomatycznej pani Avital była m.in. konsulem generalnym przedstawicielstwa Izraela w Nowym Jorku. Jako parlamentarzystka kierowała śledztwem mającym na celu identyfikację nieruchomości na terenie Izraela należących do Żydów europejskich, ofiar Holokaustu. Prowadzone przez nią Centrum Organizacji Ocalałych z Zagłady w Izraelu reprezentuje 50 organizacji udzielających wsparcia Ocalałym.
2. **Anna Stupnicka-Bando** – Sprawiedliwa wśród Narodów Świata. W powstaniu warszawskim łączniczka „Anka” w Zgrupowaniu „Żywiciel” na Żoliborzu. W czasie okupacji, zimą 1941 roku, matka Anny Stupnickiej-Bando wyprowadziła z getta – korzystając z pomocy córki – żydowską dziewczynkę Lilianę Alter, córkę działacza Bundu Hilarego Altera. Od tego czasu aż do wybuchu powstania warszawskiego Liliana ukrywana była przez Stupnickich w ich mieszkaniu na Żoliborzu. Anna Stupnicka-Bando jest prezesem Polskiego Towarzystwa Sprawiedliwych wśród Narodów Świata.
3. **Barbara Blumenthal** – zasłużona dla ratowania dziedzictwa kultury żydowskiej, fundatorka działań konserwatorskich na rzecz zabytków. Córka Ocalałego z Zagłady, urodzonego w Warszawie inżyniera Leona Joselzona vel Jolsona, który sfinansował i przekazał Yad Vashem odlew Pomnika Bohaterów Getta wg oryginalnego projektu Natana Rapoporta.
4. **Mieczysław Cisko** – duchowny rzymskokatolicki, doktor teologii, rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Lublinie, od 1998 r. lubelski biskup pomocniczy. W strukturach Konferencji Episkopatu Polski był delegatem ds. Ruchów Katolickich i działał przy Radzie Katolików Świeckich. Był także przewodniczącym Rady ds. Dialogu Religijnego i Komitetu ds. Dialogu z Judaizmem. Za zaangażowanie w dialog katolicko-żydowski i działania na rzecz zachowania dziedzictwa polskich Żydów otrzymał Laur Pamięci, przyznany przez Ambasadę Izraela w Polsce.

The Board of Trustees

Under the Museum Act of 21 November 1996, the Minister of Culture and National Heritage appointed the members of the Board of Trustees at the Warsaw Ghetto Museum.

As stipulated in the Act, the Board of Trustees shall supervise the fulfilment of the Museum's duties as regards the collections and society, evaluate the institution's activities based on the annual report submitted by the Museum's Director and express its opinion on the annual activity plan submitted by the Director; in the event of announcing a competition for the position of Director, it shall designate two additional members for the competition committee. The term of office of the members of the Museum's Board of Trustees is four years. Between 2019 and 2023, the following members have been appointed to the Council and have accepted the invitation:

1. **Colette Avital** – Israeli diplomat and politician, Holocaust survivor. From 1999 to 2009, she was a member of the Labour Party and One Israel in the Knesset. During her long diplomatic career, Ms Avital was, i.a., the Consul General of the Israeli Delegation in New York. As a parliamentarian, she led an investigation aimed at identifying real properties in Israel belonging to European Jews, victims of the Holocaust. The Centre for Holocaust Survivor Organisations in Israel, led by her, represents 50 organisations that provide support to Survivors.
2. **Anna Stupnicka-Bando** – the Righteous Among the Nations. During the Warsaw Uprising, she was a liaison officer known as “Anka” in the “Żywiciel” group in the Żoliborz district. During the occupation, in the winter of 1941, Anna Stupnicka-Bando's mother, with the help of her daughter, led the Jewish girl Liliana Alter, the daughter of the Bund activist Hilary Alter, out of the ghetto. From that time until the outbreak of the Warsaw Uprising, Liliana was hidden by the Stupnicki family kept in their apartment in the Żoliborz district. Anna Stupnicka-Bando is the Chairman of the Polish Association of the Righteous Among the Nations.
3. **Barbara Blumenthal** – merited for saving the Jewish cultural heritage, founder of conservation activities for the benefit of monuments. Daughter of a Holocaust survivor, Warsaw-born engineer Leon Joselzon aka Jolson, who financed and donated to Yad Vashem the cast of the Monument to the Ghetto Heroes, based on the original design by Natan Rapoport.
4. **Mieczysław Cisko** – a Roman Catholic priest, Doctor of Theology, rector of the Higher Clerical Seminary in Lublin, and the Auxiliary Bishop of Lublin since 1998. In the structures of the Polish Episcopal Conference, he was the Catholic Movements Council delegate and was actively cooperating with the Secular Catholics Council. He was also a Chairman of the Council for Religious Dialogue and the Commission for Religious Relations with the Jews. For his involvement in the Catholic-Jewish dialogue and efforts to preserve the heritage of Polish Jews, he received the Laurel Crown Decoration award from the Embassy of Israel in Poland.

5. **Abraham Foxman** – syn polsko-żydowskiego małżeństwa, Heleny i Józefa Foxmanów, urodzony w Baranowiczach. W 1950 r. wyemigrował razem z rodzicami do Stanów Zjednoczonych. Ukończył jesziwę Flatbush w Brooklynie. Uzyskał licencjat z politologii z wyróżnieniem z historii w City College of New York. Ukończył także prawo na NYU School of Law. Napisał pracę dyplomową ze studiów żydowskich na Żydowskim Teologicznym Seminarium Ameryki oraz z gospodarki międzynarodowej na Uniwersytecie Nowej Szkoły. W 1965 r. został członkiem Anti-Defamation League, organizacji zajmującej się zwalczaniem antysemityzmu. W 1987 r. został wybrany przez zarząd na nowego przewodniczącego ADL. Od marca 2016 r. stoi na czele Centrum Studiów nad Antysemityzmem przy Muzeum Dziedzictwa Żydowskiego w Nowym Jorku.

Pierwsze zebranie Rady Muzeum Getta Warszawskiego; fot. Jacek Turczyk

The very first meeting of the Warsaw Ghetto Board of Trustees; photo by Jacek Turczyk

6. **Artur Hofman** – prezes Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce, aktor, reżyser i dziennikarz, działacz społeczności żydowskiej w Polsce, redaktor naczelny „Słowa Żydowskiego”. W latach 1977–1982 był adeptem, a w latach 1982–1991 aktorem Teatru Żydowskiego w Warszawie. W latach 1993–1998 pracował jako reżyser Opery i Operetki w Szczecinie. Od 2003 jest reżyserem w Teatrze Żydowskim. Od lat angażuje się w dialog polsko-żydowski oraz kultywowanie pamięci na temat męczeństwa i walki polskich Żydów.

5. **Abraham Foxman** – son of a Polish-Jewish couple, Helena, and Joseph Foxman, born in Baranowicze. In 1950, he emigrated with his parents to the United States. He graduated from the Yeshivah of Flatbush school in Brooklyn. He obtained a BA in Political Science with an honourable mention in history from the City College of New York. He also holds a law degree from NYU School of Law. He wrote his thesis on Jewish studies at the Jewish Theological Seminary of America and on international economics at New School University. In 1965, he became a member of the Anti-Defamation League, an organisation dedicated to counteracting anti-Semitism. In 1987, he was appointed the new ADL Chairman by the Board. In March 2016, he became the leader of the Centre for the Study of Anti-Semitism at the Museum of Jewish Heritage in New York.
6. **Artur Hofman** – Chairman of the Social and Cultural Association of Jews in Poland, actor, director and journalist, activist of the Jewish community in Poland, editor-in-chief of “Słowo Żydowskie” (The Jewish Word). From 1977 to 1982, he was an entrant, and from 1982 to 1991 an actor at the Jewish Theatre in Warsaw. Between 1993 and 1998, he worked as a director of the Castle Opera (Opera i Operetka) in Szczecin. He became the director of Jewish Theatre in 2003. For years, he has been involved in the Polish-Jewish dialogue and the cultivation of the memory of martyrdom and struggle of Polish Jews.
7. **Wacław Kornblum** – Holocaust survivor, an eyewitness to history. Born in Paris to a Jewish family, in the late 1920s he moved to Warsaw. He lived at 42 Śliska Street. His parents were members of the Bund. When the war started, the Kornblum family moved to 35 Niska Street. He survived the first extermination action by bribing the Jewish police. In 1943, his uncle ransomed him from the Umschlagplatz. From that moment on, he was in hiding, first at his uncle's place in the ghetto, later in Warsaw's Praga district and in the Białystok region. He survived the war and in 1957, he went to Israel. After thirty years, he returned to Warsaw. He lives in the Wola district. Wacław's father, Salomon Kornblum, was a writer working in Yiddish. His works were digitised in Vilnius and are kept at the YIVO Institute for Jewish Research in New York.
8. **dr Jan Kutnik** – a member of the board of directors of the “Studnia Pamięci” [“Well of Memory”] Association, which documents the history and culture of Lublin Jews. The Association conducts workshops for students on human rights and counteracting discrimination, organises meetings, debates and conferences commemorating important historical events, promotes European integration by organising international educational trips to memorial sites in Poland and Ukraine. He is the first representative of Lublin higher education institutions admitted to the Inter-University Program of Interdisciplinary PhD Studies of the Artes Liberales Academy.
9. **Małgorzata Naimska** – graduated from the humanities at the University of Warsaw; worked for many years in the Polish PEN Club, as well as in non-governmental organisations. She was a member of the Political Cabinet of the Minister of Foreign Affairs, Władysław Bartoszewski. A long-time employee of the capital city's local government, as the Director, then Deputy Director of the Culture Department of the Municipal Office in the Capital City of Warsaw. She has been awarded the Austrian Cross of Honour for services to science and culture and the French Order of Arts and Culture.

7. **Wacław Kornblum** – Ocalały z Zagłady, świadek historii. Urodzony w Paryżu w rodzinie żydowskiej, pod koniec lat 20. przeniósł się do Warszawy. Mieszkał przy Śliskiej 42. Jego rodzice należeli do Bundu. Po wybuchu wojny rodzina Kornblumów zamieszkała przy Niskiej 35. Pierwszą akcją likwidacyjną przetrwał, opłacając się policji żydowskiej. W 1943 r. z Umschlagplatzu został wykupiony przez wuja. Od tego czasu ukrywał się, najpierw u wuja na terenie getta, później na Pradze i na Białostocczyźnie. Przeżył wojnę i w 1957 r. wyjechał do Izraela. Po trzydziestu latach wrócił do Warszawy. Mieszka na Woli. Ojciec Wacława, Salomon Kornblum, był pisarzem tworzącym w języku jidysz. Jego dorobek, zdigitalizowany w Wilnie, znajduje się w YIVO Institute for Jewish Research w Nowym Yorku.

8. **dr Jan Kutnik** – członek zarządu Stowarzyszenia „Studnia Pamięci”, zajmującego się dokumentacją historii i kultury lubelskich Żydów. Stowarzyszenie prowadzi warsztaty dla uczniów dotyczące praw człowieka i przeciwdziałania dyskryminacji, organizuje spotkania, debaty oraz konferencje upamiętniające ważne wydarzenia historyczne, promuje integrację europejską poprzez organizowanie międzynarodowych podróży edukacyjnych do miejsc pamięci w Polsce i na Ukrainie. Jest pierwszym przedstawicielem lubelskich uczelni przyjętym do Międzyuczelnianego Programu Interdyscyplinarnych Studiów Doktoranckich Akademii Artes Liberales.

9. **Małgorzata Naimska** – ukończyła studia humanistyczne na Uniwersytecie Warszawskim, przez wiele lat pracowała w Polskim PEN Clubie, a także w organizacjach pozarządowych. Była członkinią Gabinetu Politycznego Ministra Spraw Zagranicznych Władysława Bartoszewskiego. Wieloletnia pracowniczka stołecznego samorządu, pełniła funkcję dyrektora, następnie zastępcy dyrektora Biura Kultury Urzędu m.st. Warszawy. Odznaczona Austriackim Krzyżem Honorowym za zasługi w dziedzinie nauki i kultury oraz francuskim Orderem Sztuki i Kultury.

10. **Gideon Nissenbaum** – prezes zarządu Fundacji Nissenbaumów, syn jej założyciela Sigmunda Nissenbauma. Fundacja założona w Warszawie w 1983 r. od przeszło 30 lat ratuje ślady kultury żydowskiej na ziemiach polskich i upamiętnia miejsca walk i męczeństwa Żydów podczas drugiej wojny światowej, a także popularyzuje na świecie wiedzę o najlepszych tradycjach wspólnych dziejów Polaków i Żydów. Sigmund Nissenbaum był jednym z pierwszych orędowników utworzenia Muzeum Getta Warszawskiego.

11. **Irene Kronhill-Pletka** – prowadzi fundację poświęconą pamięci swoich rodziców – Ocalałych z Holokaustu polskich Żydów – która wspiera żydowskie projekty kulturalne i edukacyjne oraz działania promujące sprawiedliwość społeczną na całym świecie. Jest także członkiem Rady Dyrektorów YIVO Institute for Jewish Research, Center for Jewish History oraz organizacji JOINT (JDC), która pomogła jej rodzinie i wielu innym w najtrudniejszym dla nich czasie wojny i okresu powojennego.

10. **Gideon Nissenbaum** – Chairman of the Board of the Nissenbaum Foundation, son of its founder Sigmund Nissenbaum. Founded in Warsaw in 1983, for over 30 years the foundation has been rescuing the traces of Jewish culture in Poland and commemorating the sites of combat and martyrdom of Jews during World War II, as well as popularising the knowledge of the best traditions of the common history of Poles and Jews around the world. Sigmund Nissenbaum was one of the first advocates of the establishment of the Warsaw Ghetto Museum.
11. **Irene Kronhill-Pletka** – runs a foundation dedicated to the memory of her parents – Polish Jews who survived the Holocaust – which supports Jewish cultural and educational projects and activities promoting social justice around the world. She is also a member of the Board of Directors of the YIVO Institute for Jewish Research, the Center for Jewish History, and the JOINT (JDC) organisation, which helped her family and many others during the most difficult times of war and the post-war period.
12. **Michael Schudrich** – American and Polish religious scholar and historian, since 2004 the Chief Rabbi of Poland. From 1990 to 1998, he worked in Warsaw for the Ronald S. Lauder Foundation. In 2000, he became the rabbi of Warsaw and Łódź. It was mainly thanks to him that Jewish kindergartens and schools have been established in Poland. He is a member of the Rabbinate of the Republic of Poland. He actively participates in Polish-Jewish and Christian-Jewish dialogue. He was also awarded the Officer's Cross of the Order of Polonia Restituta for his outstanding contribution to the Polish-Jewish dialogue and the Missio Reconciliationis decoration for his work in advancing the Polish-Jewish dialogue.
13. **Jarosław Sellin** – majored in history at the University of Gdańsk, where he defended his master's thesis on the Jewish question in the First Polish Republic in time of the Four-Year Sejm. He was a member of the Young Poland Movement, NSZZ "Solidarność" (Independent Self-Governing Trade Union "Solidarity"), Christian National Union, Conservative Party, Poland Plus, and since 2010, a member of Law and Justice (PiS) party. Initially, he worked as a high school teacher, then as a lecturer at the University of Gdańsk. He has been a journalist since the 1990s in "Młoda Polska" [Young Poland] weekly as well as TVP and Polsat televisions, to name a few. In 1998–1999, he was a spokesman for Jerzy Buzek's administration; in 1999–2005, he was a member of the National Broadcasting Council [KRRiT] and then, until 2007, the Secretary of State in the Ministry of Culture. As a Member of Parliament since 2005 (5th – 8th term), he was a member of the following committees: Culture and Media, Foreign Affairs, the European Union Affairs. From November 2015, the Secretary of State at the Ministry of Culture in the government of Beata Szydło and Mateusz Morawiecki. In 2018, he joined the Museum Council at the Polin Museum of the History of Polish Jews in Warsaw. Since 2020, he has been a member of the Polish Israeli Parliamentary Group. From January 2022, he was appointed the General Conservator of Monuments.

12. **Michael Schudrich** – amerykańsko-polski religioznawca i historyk, od 2004 r. Naczelny Rabin Polski. W latach 1990–1998 pracował w Warszawie dla Fundacji Ronalda S. Laudera. W roku 2000 został rabinem Warszawy i Łodzi. To głównie dzięki niemu powstały w Polsce żydowskie przedszkola i szkoły. Jest członkiem Rabinatu Rzeczypospolitej Polskiej. Bierze aktywny udział w dialogu polsko-żydowskim i chrześcijańsko-żydowskim. Odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w działalności na rzecz dialogu polsko-żydowskiego oraz Missio Reconciliationis za pracę na rzecz rozwoju dialogu polsko-żydowskiego.

13. **Jarosław Sellin** – ukończył historię na Uniwersytecie Gdańskim, na którym obronił pracę magisterską na temat kwestii żydowskiej w I Rzeczypospolitej w latach Sejmu Czteroletniego. Należał do Ruchu Młodej Polski, NSZZ „Solidarność”, Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego, Partii Konserwatywnej, Polski Plus, członek PiS od 2010 r. Początkowo pracował jako nauczyciel w liceum, następnie wykładał na Uniwersytecie Gdańskim. Dziennikarz od lat 90., pracował m.in. w: tygodniku „Młoda Polska”, TVP, Polsacie. W latach 1998–1999 był rzecznikiem prasowym rządu Jerzego Buzka; 1999–2005 członek KRRiT, następnie, do 2007 r., sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury. Poseł od 2005 r. (V–VIII kadencja), zasiadał w komisjach: kultury i środków przekazu; spraw zagranicznych, ds. Unii Europejskiej. Od listopada 2015 r. sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury w rządach Beaty Szydło i Mateusza Morawieckiego. W 2018 wszedł w skład Rady Muzeum przy Muzeum Historii Żydów Polskich Polin w Warszawie. Od 2020 r. jest członkiem Polsko-Izraelskiej Grupy Parlamentarnej. Od stycznia 2022 r. został mianowany na stanowisko Generalnego Konserwatora Zabytków.

14. **Adam Struzik** – lekarz, samorządowiec i społecznik, parlamentarzysta. Marszałek Senatu w latach 1993–1997, senator II, III i IV kadencji, od 2001 r. Marszałek Województwa Mazowieckiego. Strażak ochotnik i członek Zarządu Wojewódzkiego oraz Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej. Od 1998 roku radny województwa mazowieckiego. Przewodniczący Komisji Zdrowia i Kultury Fizycznej I kadencji Sejmiku Województwa Mazowieckiego. W listopadzie 2020 r., w imieniu samorządu województwa mazowieckiego, podpisał akt zakupu Szpitala Bersohnów i Baumanów na rzecz Muzeum Getta Warszawskiego na 30 lat.

15. **Marian Turski** – historyk i dziennikarz. Były więzień obozów koncentracyjnych Auschwitz i Buchenwald. Przewodniczący Rady Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN i wiceprzewodniczący Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny. Redaktor tygodnika „Polityka”. Odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Zasługi I Klasy Republiki Federalnej Niemiec. Całe swoje twórcze życie poświęcił walce o prawo człowieka do godności.

We wrześniu 2019 r. odbyło się pierwsze spotkanie Rady Muzeum połączone z konferencją prasową. Kolejne przypadły na maj 2020 oraz kwiecień i czerwiec 2021.

14. **Adam Struzik** – a doctor, member of the local government and social activist, parliamentarian. Speaker of the Senate from 1993 to 1997, senator for the 2nd, 3rd and 4th term. From 2001, the Marshal of the Masovian Province. A volunteer firefighter and member of the Provincial Board and the Chief Board of the Association of Volunteer Fire Brigades of the Republic of Poland. Since 1998, a councillor of Masovian Province. The Chairman of the Health and Physical Culture Committee of the first term of office of the Masovian Province Regional Council. In November 2020, on behalf of the Masovian Province local government, he signed a deed to lease the Bersohn and Bauman Children's Hospital for the Warsaw Ghetto Museum for a period of 30 years.
15. **Marian Turski** – a historian and journalist. Former prisoner of the Auschwitz and Buchenwald concentration camps. Chairman of the Council of the POLIN Museum of the History of Polish Jews and Deputy Chairman of the Association of the Jewish Historical Institute. The editor of the "Polityka" weekly. He was awarded the Commander's Cross with Star of the Order of Polonia Restituta, and the Cross of Merit 1st Class of the Order of the Federal Republic of Germany. He devoted his entire creative life to the fight for human right to dignity.

In September 2019, the first meeting of the Museum's Board of Trustees was held in conjunction with a press conference. The subsequent ones were organised in May 2020, April 2021 and June 2021.

The very first meeting of the Warsaw Ghetto Museum's Board of Trustees: Małgorzata Naimska, rabbi Michael Schudrich, Colette Avital, Albert Stankowski; photo by Jacek Turczyk

שגה

Wizerunek

Konkurs na identyfikację wizualną MGW

*Siła tej koncepcji polega na tym, że nie ilustruje ona grozy liczbami lub „wymyślnymi symbolami”,
ale prawdziwymi imionami i nazwiskami osób dotkniętych doświadczeniem getta*

– prof. Philippe Boulakia

אֶאָבֶבְגָּדָה

וִוֹזְחִיִּיִיִּיִּי

כִּכְךְ לִמֶּסֶן

סֵעֶפֶכֶף

צִקְרִשְׁשֶׁתֶת

הגש

Visual Identity

Competition for WGM visual identity

"The strength of this concept lies in the fact that it does not illustrate the horror with numbers or 'fancy symbols', but with the real names of people who experienced the life in the ghetto"

– prof. Philippe Boulakia

A B C D E F G

H I J K L M

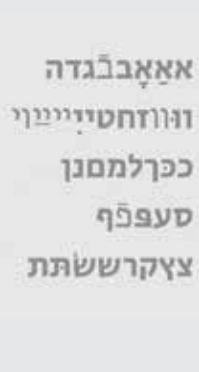
N O P Q R S

T U V W X Y Z

Koncepcja identyfikacji wizualnej Muzeum została wyłoniona w międzynarodowym konkursie przeprowadzonym wspólnie ze Stowarzyszeniem Twórców Grafiki Użytkowej. Autorami zwycięskiej koncepcji są projektanci z litewskiego studia DADADA. Konkurs został ogłoszony we wrześniu 2019 r. W pierwszym etapie wpłynęło 216 zgłoszeń, spośród których jury wybrało 6. Wśród finalistów znalazły się trzy studia z Polski: Futu, Redkroft, The Codeine. Ponadto do drugiego etapu weszli graficy z czesko-brytyjskiego studia Little Greta, litewskiego studia DADADA oraz włoski projektant Francesco Ciampa. Finaliści przygotowali prace w postaci konkretnych koncepcji identyfikacji wizualnych do oceny kapituły konkursu. Złożono 11 projektów.

Koncepcja litewskiego Studia DADADA przekłada misję Muzeum Getta Warszawskiego z oficjalnego języka na przekaz emocji odwołujący się do indywidualnej pamięci. Autorom towarzyszy idea upamiętnienia konkretnych ludzi, ujęta w hasło „No one can be forgotten” – musimy pamiętać o wszystkich. Obok stałego logotypu, opartego na nazwie instytucji, zaprojektowany został algorytm, dzięki któremu niemal w nieskończoność można tworzyć logo na podstawie konkretnych, historycznych imion i nazwisk. Identyfikacja wizualna to znacznie więcej niż logo, to kontekst i język form, kolorów, krojów pisma, układających się w przemyślany kod (*key visual*) charakterystyczny dla marki – w tym przypadku Muzeum Getta Warszawskiego. Kolorom identyfikacji przypisane są skojarzenia i znaczenia: czerwony (terror), kamienny brąz (historia), jasnoniebieski (nadzieja).

Studio DADADA zaprojektowało unikatowy krój pisma, inspirowany liternictwem hebrajskim, o nazwie „Memotype”. Jego znaki są wykorzystywane wyłącznie w sygnecie logotypu. Sygnet logotypu zawsze składa się z inicjałów, w formie podstawowej (instytucjonalnej) to skrót nazwy Muzeum Getta Warszawskiego (Warsaw Ghetto Museum), w wersjach zaś upamiętniających Ofiary i Ocalałych z getta – inicjały ich imion i nazwisk. Integralną częścią logotypu jest pełna nazwa Muzeum, a w wariantach upamiętniających osoby także ich pełne imiona i nazwiska.

The concept of the visual identity of the Museum was selected through an international competition, which was conducted jointly with the Polish Association of Applied Graphic Designers. The authors of the winning concept are the designers from the Lithuanian DADADA studio. The competition was announced in September 2019. In the first stage, 216 applications were submitted, out of which 6 were selected by the jury. The three studios from Poland were among the finalists: Futu, Redkroft, The Codeine. Moreover, the designers from the Czech-British Little Greta studio, the Lithuanian DADADA studio and the Italian designer Francesco Ciampa managed to enter the second stage. The finalists prepared works in the form of specific visual identity concepts to be evaluated by the competition jury. A total of 11 designs were submitted.

The concept of the Lithuanian DADADA Studio translates the mission of the Warsaw Ghetto Museum from the official language into the language of emotions, referring to individual memory. The authors are driven by the idea of commemorating specific people, captured in the message No one can be forgotten. In addition to the regular logotype, which is based on the name of the institution, an algorithm has been designed that enables almost limitless possibilities of creating logos based on specific, historical names. Visual identity is much more than a logo, it is the context and language of forms, colours, and typefaces, which form a well-thought-out key visual characteristic of the brand – in this case of the Warsaw Ghetto Museum. Identity colours are assigned with associations and meanings: red (terror), stone brown (history), light blue (hope).

The DADADA studio designed a unique typeface inspired by Hebrew lettering, called "Memotype". Its characters are used only in the logotype signet. The logotype signet always consists of initials; in its basic (institutional) form it is an abbreviation of the name of the Warsaw Ghetto Museum, and in the versions commemorating Ghetto Victims and Survivors – the initials of their first and last names. An integral part of the logotype is the full name of the Museum, and in the variants commemorating people, also their full names.

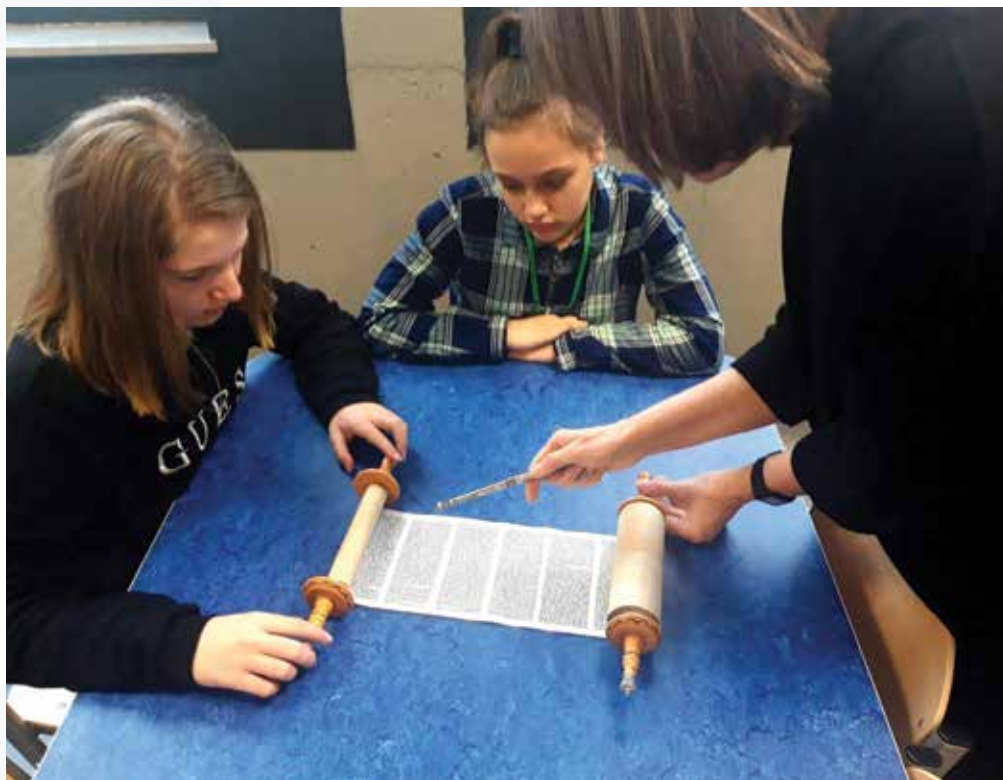
Memography, not typography

Edukacja

Wierzmy, że kluczem do właściwego upamiętnienia historii getta warszawskiego jest rzetelna edukacja młodego pokolenia. Dział Edukacji proponuje szeroką ofertę, na którą składają się lekcje i warsztaty szkolne, seminaria, konferencje, spacery varsavianistyczne skierowane do uczniów, nauczycieli, edukatorów i wszystkich osób zainteresowanych tematem.

Kierownik Działu Edukacji,
dr Halina Postek podczas
lekcji w Szkole
Podstawowej nr 2 w Markach;
fot. Szkoła Podstawowa
nr 2 w Markach

The Head of Education
Department, Dr Halina Postek
during a lesson at Primary
School No. 2 in Marki;
photo by Primary School
No. 2 in Marki

Lekcje muzealne

Oferta edukacyjna skierowana jest do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych należących do różnych grup wiekowych. Zawiera zestaw zagadnień dostosowanych do różnych poziomów nauczania, których treści są zgodne z podstawą programową obowiązującą w polskich szkołach. Muzeum proponuje 11 tematów lekcji i warsztatów prowadzonych przez naszych edukatorów.

Education

We believe that the key to a proper commemoration of the history of the Warsaw Ghetto is thorough education of the young generation. The Education Department offers a wide range of activities, including school lessons and workshops, seminars, conferences, and Varsavianist walks for students, teachers, educators, and all those interested in the topic.

Museum Lessons

The educational offer is addressed to elementary and high school students of different age groups. It consists of a set of issues adjusted to different levels of teaching, the contents of which are in line with the core curriculum of Polish schools. The museum offers 11 lesson subjects and workshops led by our educators.

W naszej ofercie edukacyjnej znajdują się lekcje dotyczące zarówno religii, tradycji i kultury polskich Żydów, jak i spotkania podejmujące problematykę Zagłady, w tym najważniejsze dla Muzeum – lekcje na temat warszawskiego getta, życia codziennego osób zmuszonych do zamieszkania w nim oraz trudnych dylematów moralnych, przed którymi stawali. Wierzymy, że odniesienia do współczesności oraz szukanie punktów wspólnych w doświadczeniach nie dotyczących drugiej wojny światowej może przybliżyć uczniom ten odległy historycznie okres. Dzięki swojej formule, nastawionej zarówno na przekazywanie wiedzy, jak i skłaniającej uczniów do przemyśleń, zaproponowane zajęcia mają na celu:

- pogłębiać wrażliwość i empatię;
- kształtować postawy otwartości i tolerancji dla odmienności etnicznej, religijnej czy kulturowej;
- uświadamiać niebezpieczeństwa związane ze stereotypizacją i uprzedzeniami;
- ukazywać przyczyny i konsekwencje rasizmu i antysemityzmu.

W latach 2018–2020 przeprowadzono 164 godziny lekcji muzealnych w Warszawie i na Mazowszu, w których udział wzięło ok. 2770 uczniów. Pracownicy Działu Edukacji organizują również lekcje dla innych grup wiekowych – np. w 2019 r. przeprowadzono wykład na temat powstania w getcie warszawskim dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku w Makowie Mazowieckim. Do oferty edukacyjnej dołączono spacer edukacyjny po terenie dawnego getta warszawskiego. Działania te były kontynuowane w trakcie pandemii COVID-19 w latach 2020–2021 w formie nauczania zdalnego.

Our educational offer includes lessons concerning religion, tradition, and culture of Polish Jews, as well as Holocaust-themed meetings, including the ones that are most important for the Museum – lessons about the Warsaw Ghetto, everyday life of people forced to live there and the difficult moral dilemmas they faced. We believe that references to the present day and looking for common ground in non-World War II experiences can bring students closer to this historically distant period. Thanks to its formula geared towards both sharing knowledge and making students think, the proposed activities aim to:

- spread the message of sensitivity and empathy;
- shape the attitudes of open-mindedness and tolerance towards ethnic, religious, or cultural differences;
- raise awareness of the dangers of stereotyping and prejudice;
- emphasize the causes and consequences of racism and anti-Semitism.

Between 2018 and 2020, 164 hours of museum lessons, attended by approx. 2770 students, were conducted in Warsaw and the Masovia region. The Education Department also organises lessons for other age groups – in 2019, for example, there was a lecture on the Warsaw Ghetto Uprising for the students at the University of the Third Age in Maków Mazowiecki. Educational walks in the former Warsaw Ghetto have been included in the educational offer. These activities continued during the COVID-19 pandemic of 2020–2021 in the form of distance learning.

Spacery varsavianistyczne

Spacer varsavianistyczny
na Cmentarzu Żydowskim
w Warszawie; fot. MGW

Varsavianist Walks

A Varsavianist walk at the Jewish Cemetery in Warsaw; photo by WGM

Wiosną 2019 r. Muzeum rozpoczęło cykl regularnych spacerów varsavianistycznych o tematyce związanej z historią i funkcjonowaniem getta warszawskiego, skierowanych do szerokiej grupy odbiorców. Powstało pięć spacerów, poświęconych następującym tematom:

- Powstanie w getcie warszawskim – spacer śladami walk podjętych przez bojowników w kwietniu i maju 1943 roku (4.2019);
- „Pocztówki z naszej okolicy” – historia ulic Siennej i Śliskiej wraz z losami ich żydowskich mieszkańców oraz Szpitala Bersohnów i Baumanów od końca XIX w. do 1942 r. (9.06.2019);
- Cmentarz Żydowski przy ul. Okopowej śladami społeczników i filantropów (7.07.2019);
- „Warszawa jest moja i ja jestem jej” – miejsca związane z działalnością Janusza Korczaka (11.08.2019);
- „Warszawa w trzech odsłonach” – wędrówka towarzysząca wystawie czasowej Muzeum, obrazujący zmiany, jakie zaszły w stolicy od okresu przedwojennego, przez okupacyjny i powojenny (20.10.2019).

Latem 2021 r., przy bardziej sprzyjających warunkach epidemiologicznych wznowiono cykl comiesięcznych spotkań. W tym sezonie rozszerzono ofertę o siedem kolejnych spacerów:

- Kamienice i ich tajemnice. Historie przedwojennych ostańców z terenu getta (20.06.2021);
- Małe getto oczami nastolatki. Spacer śladem wspomnień Mary Berg (18.07.2021);
- Remnants of the Warsaw Ghetto (25.07.2021, spacer w języku angielskim);
- Szmuglerzy i ich sekrety. Przemytnicze historie i gorące adresy w małym getcie (22.08.2021);
- Szlakiem Janiny Bauman (24.10.2021);
- Małe getto w centrum Warszawy (21.11.2021);
- Getto we wspomnieniach Ludwika Hirszfelda (19.12.2021).

Spacer varsavianistyczny śladem szmuglerów; fot. Janusz Wąż (MGW)

A Varsavianist walk on the trail of smugglers; photo by Janusz Wąż (WGM)

Spacer varsavianistyczny poświęcony Januszowi Korczakowi; fot. MGW

A Varsavianist walk dedicated to Janusz Korczak; photo by WGM

In the spring of 2019, the Museum has started a series of regular Varsavianist walks with the theme devoted to the history and functioning of the Warsaw Ghetto, addressed to a wide audience. Five types of walks were prepared on the following topics:

- The Warsaw Ghetto Uprising – a walk in the footsteps of the battles undertaken by the fighters in April and May 1943 (April 2019);
- “Postcards from Our Neighbourhood” – history of Sienna and Śliska Streets, along with the fate of their Jewish residents and the Bersohn and Bauman Children’s Hospital from the end of the 19th century to 1942 (9 June 2019);
- The Jewish Cemetery on Okopowa Street in the footsteps of social activists and philanthropists (7 July 2019);
- “Warsaw belongs to me, and I to her” – places associated with the activity of Janusz Korczak (11 August 2019);
- “Uncovering Warsaw – Three Views” – a walking tour with the Museum’s temporary exhibition depicting the changes that took place in the capital city from the pre-war, occupation and post-war periods (20 October 2019).

In the summer of 2021, with more favourable epidemiological conditions, the series of monthly meetings were possible again. The offer has been expanded with seven new walks this season:

- Tenements and their secrets. Stories of Pre-War Ghetto Remnants (20 June 2021);
- A small ghetto through the eyes of a teenager. Walk in the footsteps of Mary Berg’s memories (18 July 2021);
- Remnants of the Warsaw Ghetto (25 July 2021, in English);
- Smugglers and their secrets. Smuggling stories and “hot addresses” in a small ghetto (22 August 2021);
- The Trail of Janina Bauman (24 October 2021);
- A small ghetto in the centre of Warsaw (21 November 2021);
- Ghetto in the memoirs of Ludwik Hirsztfeld (19 December 2021).

Szkolenie dla nauczycieli

Muzeum prowadzi szkolenia dla nauczycieli i edukatorów w formie konferencji (również online), seminariów wyjazdowych oraz warsztatów, które przede wszystkim skupiają się na tematyce warszawskiego getta i innych gett, ale dotyczą także szeroko rozumianego problemu Zagłady. Staramy się jednocześnie pokazywać nowoczesne metody nauczania stosowane we współczesnej dydaktyce. Dotychczas udało się zrealizować następujące przedsięwzięcia:

- Warsztaty szkoleniowe „Wokół getta warszawskiego i innych gett okupowanej Polski” (29–31.03.2019);
- Szkolenie wyjazdowe „Warszawskie Getto – Treblinka – Majdanek” (25–27.10.2019);
- Seminarium „Żydzi w czasie drugiej wojny światowej — wybrane zagadnienia” (1.02.2020), współorganizowane z „Przystankiem Historia” IPN;
- Webinarium „Jesteśmy wyłączeni i odseparowani od świata, wygnani ze społeczności ludzkiej” (14.11.2020), współorganizowane z „Przystankiem Historia” IPN;
- Webinarium „Konsekwencje wojny niemiecko-sowieckiej dla społeczności żydowskiej w okupowanej Polsce” (26.06.2021);
- Seminarium wyjazdowe „Chełmno nad Nerem i Łódź” (9–10.10.2021).

Trzydniowe seminarium dla nauczycieli „Warszawskie Getto – Treblinka – Majdanek” (25–27.10.2019);
fot. Maja Nowak

Teacher Training Course

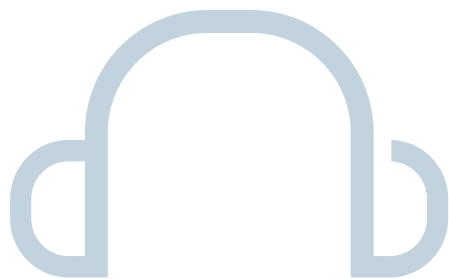
The Museum conducts training sessions for teachers and educators in the form of conferences (also online), travel seminars and workshops that focus primarily on the Warsaw Ghetto and other ghettos, but also address the problem of the Holocaust in a broad sense. At the same time, we want to show the modern teaching methods used in contemporary didactics. So far, the following projects have been completed:

- Training workshop entitled “Around the Warsaw Ghetto and other ghettos of occupied Poland” (29–31 March 2019);
- Travel workshop entitled “Warsaw Ghetto – Treblinka – Majdanek” (25–27 October 2019);
- The seminar entitled “Jews during World War II – selected issues” (1 February 2020), co-organised with the “Next Stop: History” of the Institute of National Remembrance;
- Webinar entitled “We are excluded and separated from the world, exiled from the human community” (14 November 2020), co-organised with the “Next Stop: History” of the Institute of National Remembrance;
- Webinar entitled “The consequences of the German–Soviet war for the Jewish community in occupied Poland” (26 June 2021);

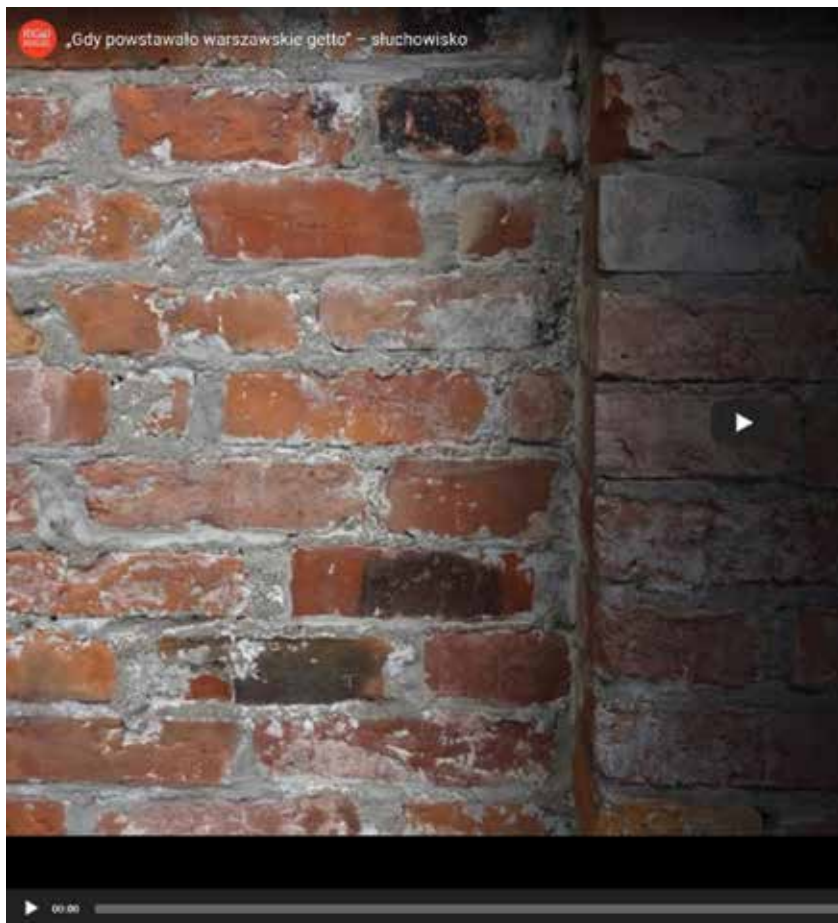
Travel seminar entitled “Chełmno nad Nerem and Łódź” (9–10 October 2021).

Three-day seminar for teachers, called “Warsaw Ghetto – Treblinka – Majdanek” (25–27 October 2019); photo by Maja Nowak

Słuchowisko MGW „Gdy powstawało getto warszawskie”

Słuchowisko

W 2018 r. Dział Edukacji MGW przygotował scenariusz oprowadzania po terenie warszawskiego getta. Na jego bazie powstało słuchowisko „Gdy powstawało getto warszawskie”. Projekt wyreżyserował Paweł Passini wg scenariusza Ewy Bieniek-Małkowskiej, we współpracy ze Stowarzyszeniem Artystów „Bliski Wschód”. Wiosną 2020 r. słuchowisko zostało zamieszczone na stronie internetowej MGW wraz z kartą pracy, umożliwiającą samodzielną pracę ucznia z nagraniem.

– *Chcemy, aby odbiorca zobaczył w mieszkańcach getta nie tylko ofiary, ale też osoby, które wykazały się niezwykłym hartem ducha w ekstremalnych warunkach. Pragniemy, aby tragizm i heroizm dnia codziennego getta stał się powszechnie znany* – autorka scenariusza słuchowiska, Ewa Bieniek-Małkowska.

WGM audio drama „When the Warsaw Ghetto was being formed”

Audio Drama

In 2018, the Education Department of the Museum of the History of Polish Jews prepared a scenario for a guided tour around the Warsaw Ghetto. It was the basis for the audio drama entitled “When the Warsaw Ghetto was being formed”. The project was directed by Paweł Passini according to Ewa Bieniek-Małkowska's script, in cooperation with the “Bliski Wschód” Artist Association. In the spring of 2020, the audio drama was posted on the WGM website along with a worksheet that allows students to work independently with the recording.

– We want the audience to see that the residents of the Ghetto were not only victims but also people who displayed extraordinary fortitude in extreme circumstances. We want the tragedy and heroism of everyday life in the ghetto become widely known – says the author of the audio drama, Ewa Małkowska-Białek.

Internetowy przewodnik edukacyjny

W 2019 r. Muzeum podpisało umowę o współpracy z Fundacją Polskiego Państwa Podziemnego. Jej efektem była realizacja projektu internetowego przewodnika edukacyjnego dla szerokiego grona odbiorców – uczniów, studentów, turystów i mieszkańców Warszawy. Celem przewodnika jest przekazanie informacji dotyczących najważniejszych wydarzeń, miejsc i ludzi związanych z historią warszawskich Żydów, ze szczególnym uwzględnieniem okresu drugiej wojny światowej. W 2020 r., w obliczu wyzwań nauczania zdalnego, przewodnik został udostępniony na stronie MGW, wraz z krzyżówką nawiązującą do jego treści.

Kurs budowy makiet

Architekt Sławomir Drązkiewicz z zespołem oraz uczestnicy kursu; fot. MGW

W 2019 r. Muzeum rozpoczęło współpracę z Fundacją Chai, w ramach której zorganizowano bezpłatny kurs budowy makiet wybranych obiektów architektury żydowskiej. Wśród nich znalazł się model Szpitala Bersohnów i Baumanów, docelowej siedziby MGW. Przeznaczony dla dzieci w wieku 7–14 lat, kurs rozpoczął się 12 stycznia 2020 r. w Blue City. Poprowadził go architekt Sławomir Drązkiewicz z zespołem. Na pierwszym spotkaniu pojawiło się 23 dzieci. Zajęcia odbywały się cotygodniowo w niedzielę, w wymiarze dwóch godzin lekcyjnych, aż do wybuchu pandemii COVID-19.

Online Educational Guide

In 2019, the Museum has signed a cooperation agreement with the Polish Underground State Foundation. The result was an online educational guide project for a wide range of audiences – pupils, students, tourists, and Warsaw residents. The aim of the guide is to provide information concerning the most important events, places and people connected with the history of the Jewish community of Warsaw, especially during World War II. Faced with the challenges of distance learning in 2020, the guide was shared on the WGM website, along with a crossword puzzle related to its content.

Model Building Course

The architect, Sławomir Drązkiewicz, with his team and course participants; photo by WGM

In 2019, the Museum started cooperation with the Chai Foundation and, as a part of it, a free course in building models of selected Jewish architecture structures was organised. Those included a model of the Bersohn and Bauman Children's Hospital, the future headquarters of the WGM. Intended for the group of children aged 7-14, the course began on 12 January 2020 in Blue City. It was led by architect, Sławomir Drązkiewicz, and his team. The first meeting was attended by 23 children. Classes were held weekly on Sundays in two lesson blocks until the COVID-19 pandemic broke out.

Tablice edukacyjne

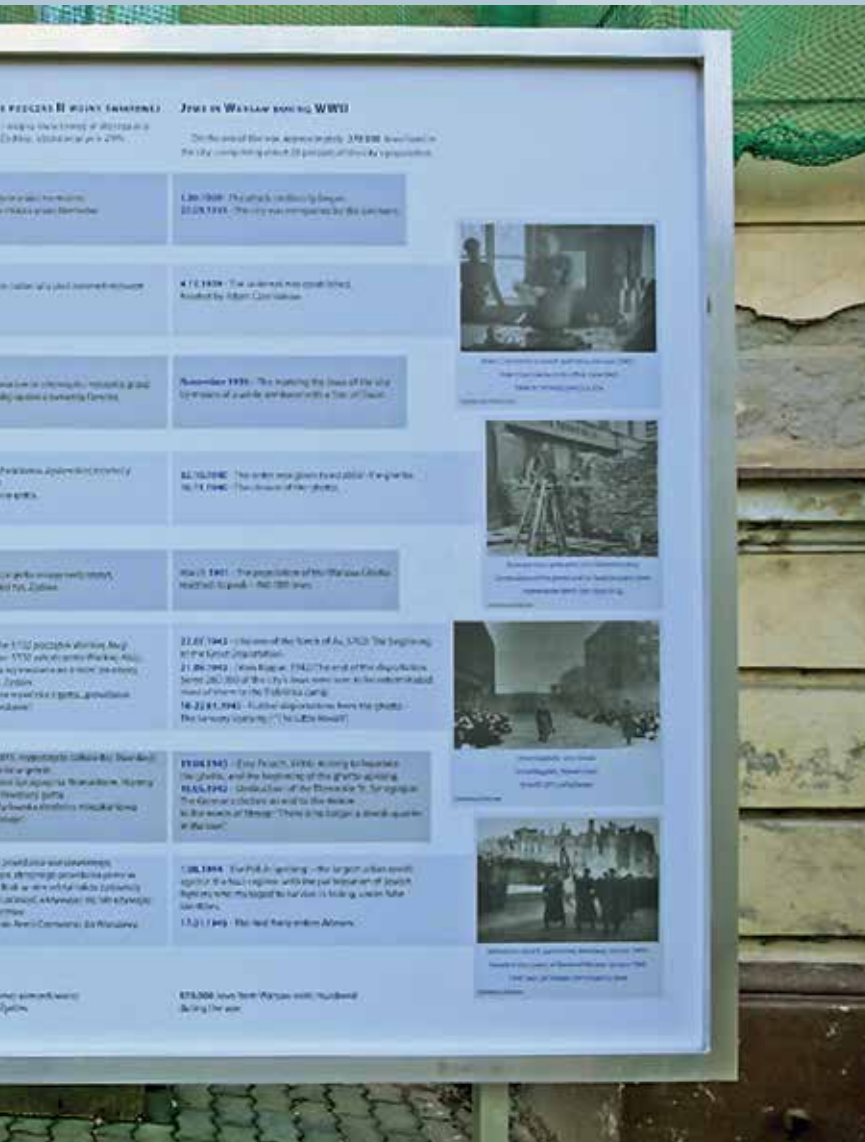
We współpracy z pracownikami Ministerstwa Edukacji Izraela, w lutym 2020 r. Muzeum przygotowało i zamieściło na dziedzińcu dawnego szpitala Bersohnów i Baumanów tablice edukacyjne w języku polskim, angielskim i hebrajskim. Prezentują one najważniejsze wydarzenia z dziejów getta warszawskiego: od chwili jego utworzenia 16 listopada 1940 r., aż do zdławienia powstania, zakończonego wysadzeniem w powietrze Wielkiej Synagogi na Tłomackiem 16 maja 1943 r. Tablice pokazują codzienne życie w getcie wraz z jego problemami: przeludnieniem, głodem, chorobami, niemieckim okrucieństwem, ale i heroiczną walką osadzonych w nim Żydów o zachowanie człowieczeństwa w nieludzkich czasach i nieludzkich warunkach, w jakich przyszło im żyć i umrzeć. Kolejne plansze poświęcone są: samopomocy w getcie, opiece medycznej, życiu kulturalnemu, naukowemu i religijnemu oraz oporowi zbrojnemu, zakończonemu powstaniem w getcie. Autorami tablic są: Gil Faran, Eyal Friedman, Shay Segev, Orly Rozenberg, Ilana Daniel i Avivit Golomb.

Tablice edukacyjne na dziedzińcu dawnego szpitala Bersohnów i Baumanów; fot. MGW

Educational Boards

In February 2020, the Museum, in cooperation with the personnel of the Israeli Ministry of Education, prepared and placed educational boards in Polish, English and Hebrew around the courtyard of the former Bersohn and Bauman Children's Hospital. They present the most important events in the history of the Warsaw Ghetto: from back when it was created on 16 November 1940 until the suppression of the uprising, which ended with the blowing up of the Great Synagogue on Tłomackie Street on 16 May 1943. The boards show everyday life in the ghetto with its problems: overpopulation, hunger, diseases, German cruelty, but also the heroic struggle of the Jews imprisoned there to preserve their humanity in the inhuman times and conditions in which they had to live and die. Subsequent boards revolve around self-help in the ghetto, medical care, cultural, scientific, and religious life, and armed resistance, ending with the ghetto uprising. The author of the boards includes Gil Faran, Eyal Friedman, Shay Segev, Orly Rozenberg, Ilana Daniel and Avivit Golomb.

Educational boards in the courtyard of the former Bersohn and Bauman Children's Hospital; photo by WGM

Antoni Łapiński, żołnierz Armii Andersa,
uczestnik bitwy pod Monte Cassino;
fot. MGW

Projekty filmowe

Armia Krajowa wobec tragedii polskich Żydów

Projekt realizowany we współpracy ze Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej w ramach środków z Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017–2022. Pracownicy Działu Edukacji MGW przeprowadzili 30 wywiadów z uczestnikami Powstania Warszawskiego, dawnymi harcerzami Szarych Szeregów, członkami konspiracji, Ocalałymi z Zagłady oraz rodzinami Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Ich wspomnienia dotyczyły losu ludności żydowskiej oraz wzajemnych relacji z Polakami. Wywiady pokazują spektrum postaw zajmowanych wobec sytuacji, w jakiej znaleźli się Żydzi podczas wojny: od czynnej pomocy, przez bezradne współczucie, obojętność wobec dziejących się wydarzeń, do wykorzystywania sytuacji, w której znaleźli się żydowscy współobywatele. Efektem projektu są dwie realizacje filmowe, ogólnodostępne na stronie MGW oraz kanale YouTube: „Prześlanie” oraz „Niepodległa”, wraz z angielskim tłumaczeniem. Projekt sfinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Antoni Łapiński, soldier of the Anders Army,
participant of the battle of Monte Cassino;
photo by WGM

Film Projects

Home Army on the tragedy of Polish Jews

The project was carried out in cooperation with the World Association of Home Army Soldiers under the funds from the Multiannual Programme "Independence" for 2017–2022. Employees of the WGM Education Department conducted 30 interviews with the participants of the Warsaw Uprising, former scouts of the Grey Ranks, members of the underground movement, Holocaust survivors and families of the Righteous Among the Nations. Their memories concerned the fate of the Jewish population and their mutual relations with Poles. The interviews show the spectrum of attitudes towards the situation of Jews during the war: from active help, through helpless compassion, indifference to the events taking place, to taking advantage of the situation of the fellow Jewish citizens. The project resulted in two film productions, publicly available on the WGM website and YouTube channel: "The Message" and "The Independent", with English translation. The project was funded by the Ministry of Culture and National Heritage.

Getto w literaturze

Projekt „Getto w literaturze” przybliży cztery publikacje: „Zdążyć przed Panem Bogiem” Hanny Krall, „Rozmowy z katem” Kazimierza Moczarskiego, „Campo di Fiori” Czesława Miłosza i „Wspomnienia. Moja wersja” Wacława Izaaka Kornbluma. Jego celem jest ukazanie getta z trzech perspektyw: ofiary, kata i świadka – zaangażowanego lub obojętnego. Wzięli w nim udział reżyser Paweł Passini i młodzież z Ogniska Teatralnego „U Machulskich”. W każdym z odcinków jego uczestnicy poznają miejsce akcji, konfrontując je z dzisiejszą Warszawą, oraz interpretują teksty literackie. Dzięki zaangażowaniu młodych ludzi i przedstawieniu ich odbioru utworów mamy szansę dotrzeć do młodego odbiorcy z przekazem wypowiedzianym jego językiem i przy użyciu jego kodów kulturowych. Projekt został zrealizowany według pomysłu i scenariusza dr Wiesławy Młynarczyk z Działu Edukacji MGW.

Młodzież z Ogniska Teatralnego „U Machulskich”; fot. Miłka Skalska

The Youth of the “U Machulskich” Theater Club; photo by Miłka Skalska

Ghetto in literature

The "Ghetto in Literature" project presents four publications: "Shielding the Flame" [pol. *Zdążyć przed Panem Bogiem*] by Hanna Krall, "Conversations with an Executioner" [pol. *Rozmowy z katem*] by Kazimierz Moczarski, „Campo di Fiori” by Czesław Miłosz and „Memories. My Version” by Wacław Isaac Kornblum. Its goal is to depict the ghetto from three perspectives: of the victim, executioner, and a witness – either involved or indifferent. The director, Paweł Passini, and the youth of “U Machulskich” Theater Club took part in the project. In each episode, the participants learn about a setting, while confronting it with today's Warsaw, and they interpret literary texts. Thanks to the involvement of the youth and presenting their own interpretation of the works, we have a chance to reach a young audience with a message expressed in their language and using their cultural codes. The project was based on the idea and scenario of Dr Wiesława Młynarczyk from the Education Department of WGM.

Wacław Kornblum na spotkaniu z młodzieżą z Ogniska Teatralnego „U Machulskich”; fot. MGW

Wacław Kornblum at a meeting with the youth of the “U Machulskich” Theater Club; photo by WGM

Spacery varsavianistyczne śladami getta

Hanna Dzielińska (Hanka Warszawianka) podczas nagrywania „Spacerów varsavianistycznych śladami getta”; fot. MGW

Hanna Dzielińska (Hanka Warszawianka) during the recording of “Varsavianist walks in the footsteps of the ghetto”; photo by WGM

Projekt „Spacery varsavianistyczne śladami getta” to filmowa wędrówka po Warszawie, tropami najważniejszych wydarzeń, miejsc i postaci związanych z gettem warszawskim. Cykl 16 felietonów poprowadziła Hanna Dzielińska (Hanka Warszawianka), dziennikarka i przewodniczka turystyczna. Zaprezentowane zostały następujące lokalizacje: Umschlagplatz; Kopiec Anielewicza; pomnik Szmula Zygielbojma; pomnik Bohaterów Getta; pl. Grzybowski; ul. Mariańska i Szkoła Pielęgniarstwa; Synagoga Nożyków; Wielka Synagoga na Tłomackiem; ul. Nalewki; kinoteatr Femina; sądy na Lesznie; ul. Chłodna; ul. Waliców; Cmentarz Żydowski i Szpital Bersohnów i Baumanów – miejsce, w którym powstaje wystawa stała Muzeum Getta Warszawskiego.

Varsavianist walks in the footsteps of the ghetto

Hanna Dzielińska (Hanka Warszawianka) near Femina Cinema; photo by WGM

Hanna Dzielińska (Hanka Warszawianka) obok Kina Femina; fot. MGW

The project “Varsavianist walks in the footsteps of the ghetto” is a cinematic journey around Warsaw, following the most important events, places and people connected with the Warsaw Ghetto. The series of 16 features was hosted by Hanna Dzielińska (Hanka Warszawianka), a journalist and tourist guide. The following locations were presented: Umschlagplatz; Anielewicz Mound; Monument to Szmul Zygielbojm; Monument to the Ghetto Heroes; Grzybowski Square, Mariańska Street and the Nursing School; the Nożyk Synagogue; the Great Synagogue on Tłomackie Street; Nalewki Street; Femina Cinema Theatre; Courts on Leszno; Chłodna Street; Waliców Street; the Jewish Cemetery and the Bersohn and Bauman Children's Hospital – the place where the permanent exhibition of the Warsaw Ghetto Museum is currently being created.

Opowieści rabina Nachmana z Bracławia

W grudniu 2020 r., z okazji święta Chanuki Muzeum udostępniło na swojej stronie internetowej cykl 21 krótkich przypowieści rabina Nachmana z Bracławia, zrealizowanych w ramach koprodukcji z Gminą Wyznaniową Żydowską w Warszawie. Chasydzki rabin żyjący na przełomie XVIII i XIX w., Nachman z Bracławia, był prawnukiem twórcy chasydyzmu polskiego – Izraela ben Eliezera (Baal Szem Towa). Uczniowie rabina wierzyli, że w jego opowieściach jest zawarta cała prawda o świecie. Są one adresowane nie tylko do najmłodszego odbiorcy, który na pewno z przyjemnością zanurzy się w magiczny świat żydowskiego folkloru. Dorosły słuchacz odnajdzie w baśniowej fabule najgłębsze pokłady żydowskiej duchowości. A ten, kto zna kabałę żydowską, może w opowieściach Nachmana z Bracławia próbować odszukać jej wątki.

Projekt wyreżyserował Paweł Passini; animację ilustracji autorstwa Ines Taña wykonała Justyna Mieszkowski; muzykę i realizację nagrań przygotował Daniel Słomski. „Opowieści rabina Nachmana z Bracławia” w opracowaniu Henryka Halkowskiego czytają: Jarosław Tomica, Paweł Janyst, Dariusz Jez i Paweł Passini.

The Tales of Rebbe Nachman of Breslov

In December 2020, to celebrate Hanukkah, the Museum posted on its website a series of 21 short parables by Rebbe Nachman of Breslov, co-produced with the Jewish Religious Community in Warsaw. Nachman of Breslov, Hasidic rebbe who lived at the turn of the 18th and 19th century, was a great-grandson of the founder of Polish Hasidism – Israel ben Eliezer (Baal Shem Tov). The rebbe's disciples believed that his tales contain all the truth about the world. They are intended not only for the youngest recipients, who will certainly enjoy immersing themselves in the magical world of Jewish folklore. Also, adults will find the most profound expression of Jewish spirituality in these fairy tales. And those well-versed in the Kabbalah may try to find its threads in the tales of Nachman of Breslov.

The project was directed by Paweł Passini; the animation of the illustrations by Ines Taña was done by Justyna Mieleszko; the music and recording were prepared by Daniel Słoniński. "Tales of Rabbi Nachman of Breslov", edited by Henryk Halkowski, are read by Jarosław Tomica, Paweł Janyst, Dariusz Jeż and Paweł Passini.

Fragment filmu
„Otwieranie ciszy”,
powstałego w ramach
projektu edukacyjnego MGW

Projekt skierowany do szkół znajdujących się na terenie dawnego getta

Muzeum obecnie prowadzi projekt dla szkół ponadpodstawowych znajdujących się na terenie byłego warszawskiego getta lub w pobliżu jego granic. Celem tego przedsięwzięcia jest zrekonstruowanie dawnej przestrzeni oraz opisanie jej związków z historią i kulturą Żydów. Projekt realizowany jest w grupach maks. 6-osobowych, przy użyciu zarówno historii mówionych, ikonografii, jak i źródeł pisanych – archiwalnych, naukowych i publicystycznych czy literatury dokumentu osobistego. Efektem projektu jest film dokumentalny „Otwieranie ciszy” nakręcony przez MGW na podstawie materiałów zebranych przez uczniów XVII Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. A. Frycza Modrzewskiego w Warszawie. Jego premiera odbyła się w 81. rocznicę zamknięcia granic getta.

Fragment of "Opening the Silence", produced under the WGM educational project

The project for schools located in the former ghetto

The Museum is currently conducting a project addressed to high schools located inside or near the former Warsaw Ghetto. This project aims to reconstruct the former space and describe its relationship to Jewish history and culture. The project is carried out in groups of up to six people, and it uses oral histories, iconography, and written sources – archival, scientific, journalistic, or personal writings. The result of the project is a documentary film "Opening the Silence", made by WGM based on materials collected by students of the 27th Andrzej Frycz Modrzewski High School with bilingual sections in Warsaw. It premiered on the 81st anniversary of the closure of the Warsaw Ghetto borders.

Działalność naukowa

Poza bieżącą pracą nad treścią merytoryczną wystawy stałej, Dział Naukowo-Badawczy MGW podejmuje rozmaite działania w obszarze badawczym. Pracownicy uczestniczą w konferencjach naukowych w kraju i za granicą. Kierownik działu, dr Martyna Grądzka-Rejak wiosną 2021 r. wzięła również udział w IV LP „Countering Holocaust Distortion and Denial”, zorganizowanym przez Departament Stanu USA.

Konferencja naukowa

W listopadzie 2019 r. Muzeum zorganizowało międzynarodową konferencję naukową pt. „The Beginning of Nazi Occupation: Patterns of Continuity and Changes in Jewish and Polish Life, 1939–1941”. Wydarzenie to odbyło się we współpracy z Polskim Towarzystwem Studiów Żydowskich (PTSŻ), Żydowskim Instytutem Historycznym (ŻIH), European Network Remembrance and Solidarity (ENRS) i Touro College Berlin. Głównym celem konferencji było dokonanie pogłębionej, naukowej analizy wpływu wydarzeń rozgrywających się w pierwszym roku okupacji niemieckiej na sytuację i postawy ludności na ziemiach polskich. Konferencja ta wpisała się w obchody przypadającej w 2019 r. 80. rocznicy wybuchu drugiej wojny światowej. W obradach udział wzięło około 200 osób. Nagrania 22 wykładów konferencji naukowej dostępne są na stronie internetowej MGW, Facebooku oraz kanale YouTube.

Konferencja naukowa
„Początki okupacji
nazistowskiej 1939–41”;
fot. Jacek Turczyk

Research Activities

In addition to the ongoing work on the substantive content of the permanent exhibition, the WGM's Scientific and Research Department undertakes various activities in research. Staff members participate in domestic and international scientific conferences. In spring 2021, the head of the department, Dr Martyna Grądzka-Rejak, also took part in the IVLP meeting on Countering Holocaust Distortion and Denial, organised by the US Department of State.

Scientific Conference

In November 2019, the museum organised an international scientific conference entitled “The Beginning of Nazi Occupation: Patterns of Continuity and Changes in Jewish and Polish Life, 1939–1941”. The event was held in cooperation with the Polish Association for Jewish Studies, the Jewish Historical Institute, the European Network Remembrance and Solidarity and Touro College Berlin. The main objective of the conference was to make an in-depth, scientific analysis of the impact of the events taking place in the first year of the German occupation on the situation and attitudes of the population in Poland. The conference was a part of the celebrations of the 80th anniversary of the outbreak of the Second World War in 2019. Approximately 200 people took part in the debate. Recordings of the 22 lectures held during the conference are available on the WGM website, Facebook, and YouTube channel.

“The Beginning of the Nazi Occupation 1939–41”;
photo by Jacek Turczyk

Mapa getta warszawskiego

Kilkuwarstwowa internetowa
mapa getta warszawskiego
opracowana przez
pracowników MGW

Mapa Getta

W 2018 r. rozpoczęły się prace nad interaktywną mapą getta. Projekt był częściowo realizowany w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017–2022. Celem jest przygotowanie mapy ukazującej zmiany, jakie zaszły w przestrzeni miasta podczas drugiej wojny światowej przed utworzeniem getta, w trakcie jego istnienia, a także po likwidacji. Prowadzone obecnie prace skupiają się na zmianach topograficznych i zawierają wiele nowych ustaleń, różniących się od dotychczasowych tego typu opracowań. W przyszłości mapa zostanie wzbogacona licznymi zdjęciami, które są sukcesywnie gromadzone. Interaktywna mapa getta będzie stanowiła ważny element wystawy stałej.

A multi-layered online map of the Warsaw Ghetto prepared by the WGM staff

Map Of The Ghetto

In 2018, works on an interactive map of the ghetto were initiated. The project was partially implemented under the Multi-annual “Niepodległa” Programme for the years 2017–2022. The project aims to prepare a map showing the changes in the city space during World War II before the creation of the ghetto, during its existence and after its liquidation. The ongoing works focus on topographic changes and contain many new findings which differ from previous studies of this type. In the future, the map will be enriched with numerous photos, which are successively collected. The interactive map of the ghetto will be an important part of the permanent exhibition.

Felietony historyczne

Ważnym elementem działalności naukowej i edukacyjnej MGW jest przedstawienie historii warszawskiego getta przez pryzmat indywidualnych losów ludzkich. Dział Naukowo-Badawczy na bieżąco przygotowuje felietony historyczne, w których przybliża wydarzenia związane z dziejami tzw. żydowskiej dzielnicy mieszkaniowej w Warszawie, gett na okupowanych ziemiach polskich oraz Zagłady. Wszystkie – w liczbie ponad stu – są dostępne na stronie internetowej MGW. Część z nich ukazała się drukiem w magazynach takich jak „Słowo Żydowskie”, „Gazeta Wyborcza”, „Do Rzeczy”, „Mówią wieki” czy też na łamach dodatku tematycznego do „Rzeczpospolitej” – „Plus minus”.

Publikacje prasowe MGW

Wydawnictwa

„Szpital Bersohnów i Baumanów” – dr Hanna Węgrzynek, prof. Konrad Zieliński

Pierwszą publikacją wydaną przez Muzeum jest album poświęcony szpitalowi Bersohnów i Baumanów. Publikacja, opracowana przez dr Hannę Węgrzynek, zastępczynię dyrektora Muzeum Getta Warszawskiego i prof. Konrada Zielińskiego z Działu Naukowo-Badawczego, prezentuje historię szpitala Bersohnów i Baumanów jako ważnego świadectwa dziejów Żydów warszawskich i warszawskiego getta. Album ukazał się w 2019 r. w dwóch wersjach językowych – polskiej i angielskiej, w nakładzie po 300 egzemplarzy w każdej z nich.

History Columns

The presentation of the history of the Warsaw Ghetto through the prism of individual human stories is a crucial element of the WGM's scholarly and educational activities. The Scientific and Research Department regularly prepares history columns presenting events related to the history of the Jewish residential quarter in Warsaw, the ghettos in occupied Poland and the Holocaust. All of them – over a hundred – are available on the WGM website. Some of them have appeared in print in papers such as “Słowo Żydowskie”, “Gazeta Wyborcza”, “Do Rzeczy”, “Mówią Wieki” or in the thematic supplement to “Rzeczpospolita” – “Plus minus”.

Press releases of the Warsaw Ghetto Museum; photo by WGM

Publications

“Bersohn and Bauman Children’s Hospital” – Dr Hanna Węgrzynek, Prof. Konrad Zieliński

The first publication of the Museum is an album dedicated to the Bersohn and Bauman Children's Hospital. The publication by Dr Hanna Węgrzynek, Deputy Director of the Warsaw Ghetto Museum, and Prof. Konrad Zieliński, Scientific and Research Department, presents the history of the Bersohn and Bauman Children's Hospital as an important testimony to the history of Warsaw Jews and the Warsaw Ghetto. In 2019, the album was published in two language versions – Polish and English – in 300 copies of each.

Understanding the tremendous value of the testimonies of history's witnesses, the Museum has become involved in editing the memoirs of Holocaust survivors. To date, three books have been published: “Memories. My Version” by Wacław Izaak Kornblum, “Jurek” by Ryszard Walewski and “The

Rozumiejąc nieocenioną wartość relacji świadków historii, Muzeum zaangażowało się w edycję wspomnień Ocalałych z Zagłady. Do tej pory ukazały się trzy pozycje: „Wspomnienia. Moja wersja” Wacława Izaaka Kornbluma, „Jurek” Ryszarda Walewskiego i „Żydowskie dziecko Warszawy” Bronisława Erlicha. Sylwetki i losy bohaterów przybliżamy na spotkaniach autorskich, między innymi podczas XVIII edycji Festiwalu Warszawa Singera.

„Wspomnienia. Moja wersja” – Wacław Izaak Kornblum

Wydana w 2019 r. publikacja otwiera cykl osobistych retrospekcji. Bohater (ur. 1926) wychował się w Warszawie lat 30. XX wieku. Mieszkał wówczas przy ul. Śliskiej 42, nieopodal szpitala Bersohnów i Baumanów. Uczęszczał do przedszkola działającego pod patronatem Bundu, potem do bundowskiej szkoły przy ul. Krochmalnej 36. Tuż przed wybuchem wojny cała rodzina przeprowadziła się na ul. Niską 35. Izaak Kornblum miał wówczas trzynaście lat. Jego wspomnienia to emocjonalna opowieść o różnorodności życia Żydów przedwojennej Warszawy, stosunkach polsko-żydowskich podczas okupacji, o ukrywaniu się i przetrwaniu, wreszcie o powojennej historii Ocalałych. Dziś Wacław Kornblum jest członkiem Rady Muzeum Getta Warszawskiego.

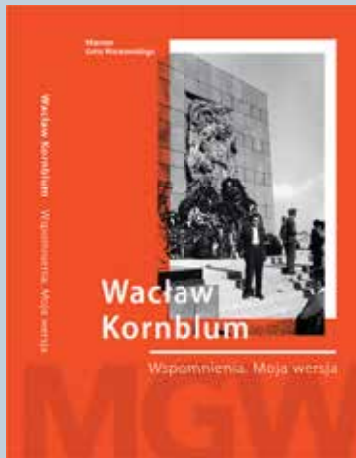
„Jurek” – Ryszard Walewski

Wspomnienia Ryszarda Walewskiego, poświęcone najlepszemu przyjacielowi – Jurkowi Płońskiemu – i innym powstańcom z getta warszawskiego, to subiektywna opowieść o niemieckiej okupacji, powstaniu w tymże getcie, trudach ukrywania się po tzw. aryjskiej stronie, codziennej walce o przetrwanie, a także o powojennych losach „Jurka” – Dawida. To wielopłaszczyznowa narracja na dwa głosy, w której relacja Płońskiego przeplatana jest wspomnieniami uczestnika dwóch powstań: w getcie warszawskim oraz powstania warszawskiego – Ryszarda Walewskiego. W 1976 r., pięć lat po śmierci Ryszarda Walewskiego, staraniem jego rodziny i Jerzego Płońskiego ukazało się pierwsze wydanie książki „Jurek”. Opublikowano je w wydawnictwie Moreszet w Tel Awiwie, w języku hebrajskim. Zadania opracowania archiwum ojca podjął się prof. Avi Valevski. Niniejsze wydanie z 2020 r. zostało przygotowane i opracowane naukowo przez zespół historyków Muzeum Getta Warszawskiego.

„Żydowskie dziecko Warszawy” – Bronisław Erlich

Znakomita książka Bronisława Erlicha, opublikowana po raz pierwszy w roku 2006 i do niedawna praktycznie niedostępna, dzięki Muzeum, w 2021 r. doczekała się drugiego, rozszerzonego wydania. Losy Erlicha przypomina reżyser i dokumentalista Łukasz Korwin, który w 2019 r. zarejestrował wspomnienia, 97-letniego wówczas, bohatera. Bronisław Erlich, rocznik 1923, urodzony w Warszawie.

"Jewish Child of Warsaw" by Bronisław Erlich. The profiles and fates of the protagonists are presented during meetings with the authors, such as the 18th edition of the Jewish Culture Festival – Singer's Warsaw.

"Memories. My Version" – Waclaw Izaak Kornblum

Published in 2019, it opens a series of personal retrospections. The protagonist (born in 1926) grew up in 1930s Warsaw. At that time, he lived at 42 Śliska Street, near the Ber-sohn and Bauman Children's Hospital. He attended a nursery school operating under the auspices of the Bund, then a Bund school at 36 Krochmalna Street. Just before the war broke out, the whole family moved to 35 Niska Street. Izaak Kornblum was thirteen at the time. His memories constitute an emotional story about the diversity of life of Jews in pre-war Warsaw, Polish and Jewish relations during the occupation, hiding and survival, and finally about the post-war history of the Survivors. Today, Waclaw Kornblum is a Member of the Board of Trustees of the Warsaw Ghetto Museum.

"Jurek" – Ryszard Walewski

The memoirs by Ryszard Walewski, dedicated to his best friend Jurek Płonski and other insurgents from the Warsaw Ghetto, is a personal story about the German occupation, the uprising in the ghetto, the hardships of hiding on the Aryan side, the daily struggle for survival and the post-war fate of "Jurek" – Dawid. It is a multifaceted narrative from two perspectives, in which Płonski's account is interwoven with memories of Ryszard Walewski, the participant in two uprisings: the Warsaw Ghetto Uprising and the Warsaw Uprising. In 1976, five years after Ryszard Walewski's death, through the efforts of his family and Jerzy Płonski, the first edition of "Jurek" was published in Hebrew by the Moreshet Publishing House in Tel Aviv. The task of compiling his father's archive was undertaken by Prof. Avi Valevski. The 2020 edition was prepared and compiled in scientific terms by a team of Warsaw Ghetto Museum historians.

"The Jewish Child of Warsaw" – Bronisław Erlich

Bronisław Erlich's excellent book, first published in 2006 and until recently practically unavailable, was published in a second, expanded edition thanks to the Museum in 2021. Erlich's fate is recalled by the director and documentary filmmaker Łukasz Korwin, who, in 2019, recorded the memories of the then 97-year-old hero. Bronisław Erlich was born in Warsaw in 1923. He escaped with his sister from Nalewki

Uciekł z siostrą z rodzinnych Nalewek pod koniec 1939 r. Podążyli na wschód, do Białegostoku, Brześcia i dalej do Wołkowyska, gdzie bohater pracował za wikt i opierunek u emerytowanego oficera Wojska Polskiego. Gdy zaczęto wywózkę miejscowych Żydów do obozu zagłady w Treblince, musiał uciekać dalej. Pod przybraną tożsamością trafił na roboty do Turynii. Przeżył dzięki odwadze, umiejętności szybkiego podejmowania decyzji i szczęściu, które mu sprzyjało w tych nieludzkich czasach. Był świadkiem różnych postaw. Ta historia nie miałaby jednak szczęśliwego finału, gdyby nie liczna grupa osób, które skutecznie pomogły mu dotrzeć do bezpiecznego celu. Jej bohater zostawia jednoznaczne przesłanie – to, co wydarzyło się w czasie drugiej wojny światowej, nie może się więcej powtórzyć.

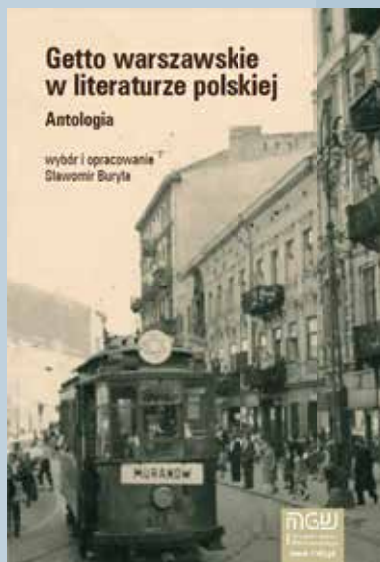
„Getto warszawskie w literaturze polskiej. Antologia” – wybór i opracowanie Stanisław Buryła
Jest pierwszą tak bogatą prezentacją getta warszawskiego w polskiej prozie i poezji. Publikacja ma charakter syntetyczny. Jej celem jest ukazanie rozpiętego wachlarza ekspresji artystycznych getta. Chodzi o ujawnienie przekroju tematów i strategii pisarskich, przedstawienie dzieł oraz twórców wywodzących się z różnych generacji i szkół literackich. Kompozycja antologii jest wypadkową dwóch porządków. Pierwszy wyznacza historia miasta za murem: od momentu założenia, przez życie w świecie opresji i głodu, Wielką Akcję, powstanie z kwietnia 1943 roku po unicestwienie warszawskiej dzielnicy zamkniętej. Drugą częścią antologii rządzą kluczowe obrazy, topoi getta: Tamta strona/Aryjska strona, Dziecko żydowskie, Stary Doktor, Szmugler, Karuzela, Szmalcownik, Umschlagplatz, Żydowscy Kolumbowie, Kłótnia z Bogiem. Czytelnik ma okazję zapoznać się nie tylko z dorobkiem Hanny Krall, Kazimierza Moczarskiego, Czesława Miłosza czy Jerzego Andrzejewskiego, zazwyczaj kojarzonych z obrazem getta warszawskiego, ale też innych twórców często pomijanych bądź w ogóle nie łączonych z tą tematyką. Antologia wydobywa wiele tekstów i autorów z otchłani zapomnienia, wprowadza do obiegu lekturowego. Publikacja jest adresowana do wszystkich zainteresowanych problematyką Zagłady. Powinna służyć pomocą studentom, nauczycielom i uczniom szkół średnich, ale też każdemu zainteresowanemu Zagładą, jak i dziejami Warszawy czasów wojny i okupacji.

MIEJSCA I LUDZIE

Street at the end of 1939. They went east, to Białystok, Brześć and then to Wołkowysk, where he worked for a retired Polish Army officer. When the deportation of local Jews to the Treblinka death camp began, he had to flee further. Under an assumed identity, he was sent to work in Thuringia. He survived because of his courage, ability to make quick decisions, and the luck that favoured him in those inhuman times. He witnessed different attitudes. However, this story would not have had a happy ending if not for the many people who aided him in successfully reaching a safe destination. The protagonist leaves a clear message – what happened during the Second World War must never happen again.

„The Warsaw Ghetto in Polish Literature. Anthology” – edited by Stanisław Buryła

It is the first such rich presentation of the Warsaw Ghetto in Polish prose and poetry. The publication is synthetic. Its aim is to show the wide spectrum of artistic expression in the ghetto. It is about to show a cross-section of themes and strategies of writing and to present works and authors from different generations and literary schools. The compilation of the anthology is the result of two arrangements. The first is marked by the history of the city behind the wall: from the moment of its founding, through life in a world of oppression and hunger, the Great Action, the April 1943 Uprising, to the annihilation of the closed district of Warsaw. The second part of the anthology is dominated by the key images, the topoi of the ghetto: Other side/Aryan side, Jewish Children, The Old Doctor, Smuggler, Carousel, Szmalcownik, Umschlagplatz, Jewish Columbus, and Quarrel with God. The reader has the opportunity to become acquainted not only with the works of Hanna Krall, Kazimierz

Moczarski, Czesław Miłosz, and Jerzy Andrzejewski, who are usually associated with the image of the Warsaw Ghetto, but also with other artists who are often overlooked or not associated with this theme at all. The anthology brings many texts and authors out of the abyss of oblivion and makes them accessible to the reading public. The publication is aimed at anyone interested in the subject of the Holocaust. It is intended to help students, teachers, and high school students, as well as anyone interested in the Holocaust and the history of Warsaw during the war and occupation.

Współpraca

Współpraca naukowo-edukacyjna

Muzeum Getta Warszawskiego zawarło porozumienia o współpracy z: Instytutem Pamięci Narodowej; Muzeum Treblinka. Niemiecki nazistowski obóz zagłady i obóz pracy (1941–1944); Państwowym Muzeum na Majdanku. Niemieckim nazistowskim obozem koncentracyjnym i zagłady (1941–1944); Muzeum Powstania Warszawskiego; Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Żydów w Polsce; Fundacją Rodziny Nissenbaumów, Fundacją Polskiego Państwa Podziemnego, Instytutem Archeologii i Etnologii PAN i Żydowskim Instytutem Historycznym im. Emanuela Ringelbluma.

Dział Edukacji MGW nawiązał kontakty z działami edukacji Muzeum Powstania Warszawskiego (MPW), Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” i Muzeum Historii Polski (MHP). Ustalono obszary współpracy z tymi instytucjami: wspólne lekcje muzealne (MPW, MHP), organizacja warsztatów dla nauczycieli („Przystanek Historia”).

Dział Naukowo-Badawczy nawiązał współpracę z placówkami muzealnymi i instytucjami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą prowadzącymi badania dotyczące dziejów i kultury Żydów, a zwłaszcza Zagłady. Sieć kontaktów Muzeum w tym zakresie pogłębił udział kierowniczkę Działu w tegorocznej edycji programu The International Visitor Leadership Program (IVLP) „Combating Holocaust Denial and Distortion” organizowanego przez Departament Stanu USA.

Dyrektor MGW Albert Stankowski i prezes Fundacji Nissenbaumów Gideon Nissenbaum po podpisaniu umowy o współpracy; fot. Maja Nowak

Albert Stankowski, WGM Director, and Gideon Nissenbaum, President of the Nissenbaum Family Foundation, after signing the cooperation agreement; photo by Maja Nowak

Cooperation

Scientific and educational cooperation

The Warsaw Ghetto Museum entered into cooperation agreements with the following partners: Institute of National Remembrance; Treblinka Museum. The Nazi German Extermination and Forced Labour Camp (1941–1944); Majdanek State Museum, The German Nazi concentration and extermination camp (1941–1944); Warsaw Uprising Museum; Social and Cultural Association of Jews in Poland; Nissenbaum Family Foundation, Polish Underground State Foundation, Institute of Archaeology and Ethnology of the Polish Academy of Sciences and Emanuel Ringelblum Jewish Historical Institute.

The Education Department of the Warsaw Ghetto Museum established contacts with the education department of the Warsaw Uprising Museum, the "Przystanek Historia" ("Next Stop: History") Educational Centre of the Institute of National Remembrance and the Museum of Polish History. The following areas of cooperation with these institutions were established: joint museum lessons (Warsaw Uprising Museum, Museum of Polish History) and organisation of workshops for teachers ("Przystanek Historia").

The Scientific and Research Department has established cooperation with museums as well as scientific and research institutions in Poland and abroad that conduct research on the Jewish history and culture, and the Holocaust in particular. The Museum's network of contacts in this area was expanded by the participation of the Department Manager in this year's edition of the International Visitor Leadership Program (IVLP) "Combating Holocaust Denial and Distortion" organised by the US Department of State.

Monika Krawczyk,
Director of the Jewish
Historical Institute and
Albert Stankowski, WGM
Director, after signing the
cooperation agreement;
photo by WGM

Współpraca zagraniczna

Muzeum współpracuje z izraelskimi organizacjami pozarządowymi – wśród nich Mashmout Center, upamiętniające Żydów zamordowanych na okupowanych ziemiach polskich w czasie Zagłady. Efektem tej współpracy był spacer edukacyjny i wykład poświęcony Stefanii Wilczyńskiej, przygotowany dla izraelskiej grupy edukatorek, które odwiedziły Warszawę w sierpniu 2019 r.

Dział Naukowo-Badawczy planuje włączyć się w wydawanie prestiżowego i rozpoznawalnego czasopisma „The Journal for the Study of the Holocaust and Antisemitism”, wydawanego przez Mordechai Anielewicz Memorial Holocaust Study and Research w Izraelu. Dzięki zaangażowaniu głównego historyka, prof. Daniela Blatmana, Muzeum blisko współpracuje z Hebrew University w Jerozolimie. Podjęto także rokującą współpracę z Touro College Berlin, czego wynikiem była wspólna organizacja konferencji w listopadzie 2019 r. Rozwija się także wielopłaszczyznowa współpraca z Muzeum Bojowników Getta w kibucu Lochamei ha-Geta’ot.

Dział Wystaw rozpoczął współpracę z Muzeum Holocaustu w Sered na Słowacji, której efektem była prezentacja wystawy dotyczącej getta warszawskiego w listopadzie 2020 r.

Wizyta edukatorek z Mashmout Center w Izraelu w MGW; fot. MGW

Visit paid by educators from the Mashmout Center in Israel to the WGM; photo by WGM

International cooperation

The Museum cooperates with Israeli NGOs, including the Mashmout Center, commemorating Jews murdered in occupied Poland during the Holocaust. The result of this cooperation was an educational walk and a lecture devoted to Stefania Wilczyńska, prepared for an Israeli group of female educators who visited Warsaw in August 2019.

The Scientific and Research Department plans to get involved with the publication of the prestigious and recognised “The Journal for the Study of the Holocaust and Antisemitism”, published by Mordechai Anielewicz Memorial Holocaust Study and Research in Israel. Thanks to the involvement of the chief historian, Professor Daniel Blatman, the Museum closely cooperates with the Hebrew University in Jerusalem. A promising cooperation was also established with Touro College Berlin, resulting in a joint conference in November 2019. Multi-faceted cooperation with the Ghetto Fighters' Museum at Kibbutz Lohamei Hagetaot, is also being developed.

The Exhibition Department began cooperation with the Holocaust Museum in Sered, Slovakia, which resulted in the presentation of an exhibition concerning the Warsaw Ghetto in November 2020.

Delegacja Muzeum Bojowników Getta z kibucu Lohamei ha-Geta'ot na spotkaniu z przedstawicielami Muzeum Getta Warszawskiego oraz Żydowskiego Instytutu Historycznego w klubie Babel prowadzonym przez TSKŻ (04.08.2021); fot. MGW

Delegation of the Ghetto Fighters' House from Kibbutz Lohamei Hagetaot at the meeting with the representatives of the Warsaw Ghetto Museum and the Jewish Historical Institute at the Babel Club run by the Social and Cultural Association of Jews in Poland (4 August 2021); photo by WGM

Zbieramy

Nadrzędnym celem Muzeum Getta Warszawskiego jest zachowanie dla przyszłych pokoleń pamięci o życiu i tragicznej śmierci społeczności żydowskiej. Aby uczynić to możliwym, nieustannie prowadzimy poszukiwania historycznych artefaktów związanych z funkcjonowaniem warszawskiego getta. Pozyskujemy je zarówno na aukcjach monitorowanych przez pracowników Działu Zbiorów, jak i od prywatnych darczyńców. W tej chwili kolekcja Muzeum zawiera **887 pozycji inwentarzowych, na które składa się 2929 artefaktów**. Zakupiono dotychczas **604 fotografie archiwalne oraz 373 zabytki**, pośród nich znajdują się m.in. rękopis suity fortepianowej „Życie maszyn” Władysława Szpilmana oraz autentyczny wózek służący do przewozu zwłok w getcie warszawskim, opłacony wspólnie z Fundacją Rodziny Nissenbaumów. Rozrastający się księgozbiór Muzeum liczy **1112 woluminów**, w tym: 1021 książek (91 подарowanych); 15 czasopism, 21 e-booków, 9 filmów i 7 zbiorów specjalnych.

Zbiory MGW: autentyczny wózek do przewozu zwłok w getcie warszawskim, zakupiony dzięki wsparciu Fundacji Rodziny Nissenbaumów

WGM's collection: authentic cart for transporting corpses in the Warsaw Ghetto, purchased with the support of the Nissenbaum Family Foundation; photo by WGM

Zbiory MGW: puszka na datki organizacji Keren Kayemet le-Israel (Żydowskiego Funduszu Narodowego)

WGM Collections: donation box of the Keren Kayemet le-Israel organization (Jewish National Fund)

Zbiory MGW: tefilin

WGM's collection: tefilin

Zbiory MGW: oryginalny manuskrypt suity fortepianowej „Życie maszyn” Władysława Szpilmana (1934)

WGM Collections: original manuscript of the score for the piano suite "Life of the Machines" by Władysław Szpilman (1934)

We Collect

The primary goal of the Warsaw Ghetto Museum is to preserve the memory of the life and tragic death of the Jewish community for future generations. To that end, we are constantly searching for historical artefacts related to the Warsaw Ghetto's operation. We acquire them both at auctions monitored by the Department of Collections staff and from private donors. At present, the Museum's collection includes **887 inventory items, which comprise a total of 2,929 artefacts**. So far, the WGM has purchased **604 archival photographs and 373 relics**. Those include the manuscript of Władysław Szpilman's piano suite "The Life of Machines", as well as an authentic cart used to transport corpses in the Warsaw Ghetto, which was paid for jointly with the Nissenbaum Family Foundation. The Museum's constantly growing book collection numbers **1,112 volumes**, including 1,021 books (91 of which were donated), as well as 15 journals, 21 e-books, 9 films and 7 special collections.

Zbiory MGW: plan miasta Warszawy /Stadtplan von Warschau w skali 1:20.000 /

WGM's collection: plan of the city of Warsaw / Stadtplan von Warschau in the scale of 1: 20,000

Zbiory MGW: autentyczny wagon kolejowy używany do transportu Żydów do obozu Zagłady w Treblince

WGM's collection: an authentic railway carriage used to transport Jews to the Treblinka extermination camp

Zbiory MGW: wózek dla lalek z 1900 r.

WGM's collection: doll pram from 1900

Zbiory MGW: talerz „Flowers of Israel”

WGM Collections: "Flowers of Israel" plate

Zbiory MGW: futerał na megillę

WGM Collections: case for megillah

Zbiory MGW:
tablica ulicy Obere
Judengasse w Sanoku

WGM Collections:
Obere Judengasse
street board from
Sanok

Zbiory MGW: zegarek kieszonkowy
z Gwiazdą Dawida

WGM's collection: pocket watch with the
Star of David

Zbiory MGW: aparat fotograficzny miechowy

WGM Collections: folding camera

Przekazanie Raportu Stroopa. Dyrektor
Archiwum IPN Marzena Kruk i Dyrektor
MGW Albert Stankowski,
fot. Jacek Turczyk

Delivery of the Stroop Report. The Archive
of Institute of National Remembrance
Director Marzena Kruk and the WGM
Director Albert Stankowski,
photo. Jacek Turczyk

W ramach Działu Zbiorów utworzono bazę zdjęć getta warszawskiego, która zawiera skany ponad 9600 fotografii. Część z nich została już opatrzona opisem topograficznym. Aby stworzyć bazę, prowadzono kwerendy w zbiorach: Muzeum Powstania Warszawskiego, Archiwum Państwowego w Warszawie, Archiwum Akt Nowych, Muzeum Narodowego w Warszawie, Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Działu Dokumentacji Zabytków Żydowskiego Instytutu Historycznego, Archiwum Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Narodowym Archiwum Cyfrowym oraz Bildarchiv Österreichische Nationalbibliothek ONB, Bildarchiv Foto Marburg, Bundesarchiv Deutschland w Koblencji. Ponadto, na potrzeby wystawy stałej przeprowadzono kwerendy w ośrodkach muzealnych i kulturalnych znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego.

Ogromnie cieszymy się z zaufania, którym darczyńcy obdarzają naszą instytucję, o czym świadczą powiększające się grono przyjaciół Muzeum. Należy do nich również amerykański producent filmowy Charles B. Wessler, który nagrał film promujący naszą akcję zbierania pamiątek. Liczymy, że informacja o naszej inicjatywie dotrze za ocean i zachęci Ocalałych z Zagłady oraz ich potomków do współtworzenia ekspozycji. Do tej pory podarowano Muzeum 80 zabytków oraz 289 sztuk fotografii archiwalnych.

Charles B. Wessler przed Szpitalem Bersohnów i Baumanów; fot. MGW

Charles B. Wessler in front of the Bersohn and Bauman Children's Hospital; photo by WGM

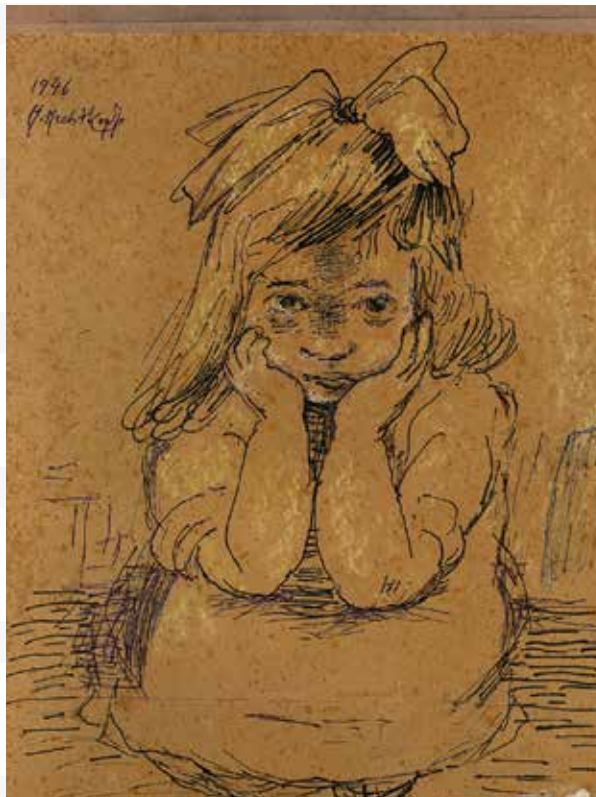
As part of the Collections Department, a database of photographs of the Warsaw Ghetto was created, which contains scans of over 9,600 photographs. Some of them have already been given a topographic description. To create the database, queries were conducted in the collections of the Warsaw Uprising Museum, State Archive in Warsaw, Archive of New Files, National Museum in Warsaw, Institute of Art of the Polish Academy of Sciences, Monuments Documentation Department of the Jewish Historical Institute, Archive of the Masovian Province Conservator of Monuments, National Digital Archive and Bildarchiv Österreichische Nationalbibliothek ONB, Bildarchiv Foto Marburg, Bundesarchiv Deutschland in Koblenz. Moreover, for the purposes of the Permanent Exhibition, queries were conducted in museums and cultural centres located in the Masovian Province.

We are extremely pleased with the trust that donors place in our institution, as evidenced by the increasing number of the Museum's supporters. Among them is the American film producer **Charles B. Wessler**, who made a video promoting WGM's memorabilia collection campaign. We hope that information about our initiative will spread overseas and encourage Holocaust survivors and their descendants to take part in co-creating of the exhibition. By now, as many as 80 relics and 289 archival photographs have been donated to the Museum.

Archiwalne fotografie ze zbiorów MGW

Archival photographs from the WGM collection

Rysunki Henryka Hechtkopfa (MGW)

Drawings of Henryk Hechtkopf (WGM collections)

Szczególną wartość ma przekazana w darowiźnie kolekcja 76 rysunków autorstwa Henryka Hechtkopfa. **Henryk Hechtkopf** był artystą zasłużonym zarówno dla Polski, jak i Izraela; malarzem, grafikiem, rysownikiem, ilustratorem książek, filmowcem, organizatorem życia żydowskiego w okresie przed- i powojennym. Na dar od pań **Rachel Postavsky** i **Hany Lerner** składają się dwie serie dzieł powstałych w latach 1945–1955, przedstawiających ruiny getta warszawskiego oraz portrety Ocalałych z Zagłady, po wojnie mieszkających na Dolnym Śląsku, w Łodzi i w Warszawie. Prace zostały przekazane do ekspertyzy mikrobiologicznej, a następnie poddane konserwacji. Cykl portretów został zaprezentowany premierowo w kalendarzu żydowskim na rok 5782, wydanym przez Muzeum.

W dniach 14–15 października 2021 r. Muzeum Getta Warszawskiego odwiedzili państwo **Eyal** i **Dafna Friedman** z Izraela – darczyńcy, którzy przekazali do naszych zbiorów bezcenne pamiątki po Dawidzie Nowodworskim, krewnym Dafny. Wśród nich znalazły się archiwalne dokumenty, fotografie i order *Virtuti Militari*.

Particularly valuable is the donated collection of 76 drawings by Henryk Hechtkopf. Recognised as a renowned artist both in Poland and Israel, **Henryk Hechtkopf** was a painter, graphic artist, draughtsman, book illustrator, filmmaker, and organiser of Jewish life in the pre- and post-war period. The gift from **Rachel Postavsky** and **Hana Lerner** consists of two series of works created between 1945 and 1955, depicting the ruins of the Warsaw Ghetto and portraits of Holocaust survivors living after the war in Lower Silesia, Łódź and Warsaw. The works will be submitted for microbiological testing and then they will undergo preservative treatment. The series of portraits was released as part of the Jewish Calendar for the year 5782, which was published by the Museum.

Strona z kalendarza żydowskiego na rok 5782, w którym zaprezentowano rysunki Henryka Hechtkopfa (MGW)

A page from the Jewish calendar for the year 5782 featuring drawings by Henryk Hechtkopf (WGM)

On 14 and 15 October 2021, **Eyal and Dafna Friedman from Israel** – donors who gifted the priceless memorabilia of David Nowodworski, Dafna's relative, to our museum– visited the Warsaw Ghetto Museum. The donated memorabilia included archival documents, photographs and a Virtuti Militari medal.

Dawid Nowodworski (1916–1943) was sent to the Treblinka extermination camp in August 1942; there, he dug holes to bury bodies. He managed to hide in one of them and he got outside the camp and then escaped to Warsaw. On 28 August, he gave an extensive account to the Oneg Shabbat

Dawid Nowodworski (1916–1943) w sierpniu 1942 roku trafił do obozu zagłady w Treblince, gdzie kopał doły, w których grzebano zwłoki. Ukrył się w jednym z nich, zdołał przedostać poza teren obozu, a potem uciec do Warszawy. 28 sierpnia złożył grupie Oneg Szabat obszerną relację o tym, co widział w obozie w Treblince. Walczył potem w powstaniu w getcie warszawskim. Getto opuścił kanałami, by następnie kontynuować walkę partyzancką w lasach wyszkowskich. Zginął prawdopodobnie wydany przez volksdeutscha w Dąbrowie k. Łomianek.

W 2019 r. rozpoczęto prace nad rekonstrukcją i gruntowną konserwacją marmurowych tablic fundacyjnych pochodzących ze szpitala Bersohnów i Baumanów. Prace te prowadzone są na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie w ramach zajęć kursowych studentów, pod kierunkiem prof. Wiesława Procyka i zostały zakończone w czerwcu 2020 r.

Zbieramy świadectwa dotyczące życia w gettach na terenie okupowanej Polski i Zagłady polskich Żydów, zarówno mówione, jak i materialne – dokumenty pisane, fotografie, przedmioty użytku codziennego, rękodzieła, dzieła sztuki. Zależy nam na jak najbardziej autentycznym oddaniu warunków życia w warszawskim getcie oraz osobistych losów osób zmuszonych do przebywania na jego terenie.

Dyrektor MGW Albert Stankowski podczas przekazania pamiątek po Dawidzie Nowodworskim od Eyal i Dafny Friedmanów; fot. MGW

Albert Stankowski, WGM Director, during the handover of David Nowodworski's memorabilia from Eyal and Dafna Friedman; photo by WGM

Marmurowa tablica fundacyjna pochodząca ze szpitala Bersohnów i Baumanów przed konserwacją; fot. MGW

The Bersohn and Bauman Children's Hospital marble foundation plate before conservation; photo by WGM

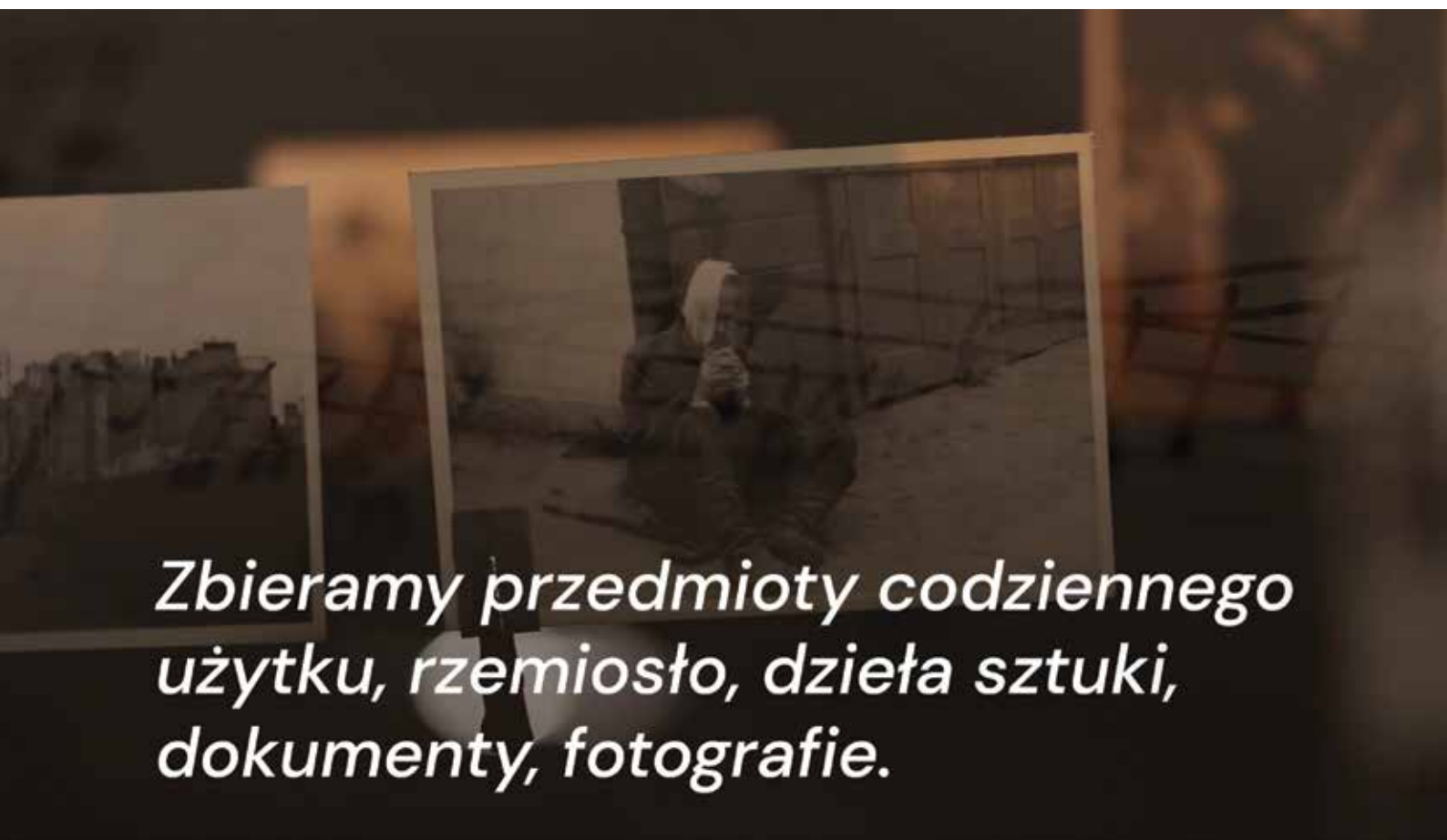
group about what he saw at the Treblinka camp. He later fought in the Warsaw Ghetto Uprising. He escaped from the ghetto through sewers and then continued his partisan fight in the forests of Wyszaków. He was probably given away by a volksdeutsch in Dąbrowa near Łomianki.

In 2019, works were initiated on reconstruction and thorough conservation of marble foundation plaques from the Bersohn and Bauman Children's Hospital. The works were carried out at the Faculty of Conservation and Restoration of Works of Art at the Academy of Fine Arts in Warsaw as part of student coursework under the guidance of Prof. Wiesław Procyk and were completed in June 2020.

We collect testimonies about life in the ghettos of occupied Poland and the extermination of Polish Jews – both oral and written ones – including documents, photographs, everyday items, handicrafts, and works of art. We strive to present as authentically as possible the living conditions in the Warsaw Ghetto and the personal stories of those forced to reside there.

Międzynarodowa zbiórka pamiątek

W 2020 r. rozpoczęto akcję „Międzynarodowej zbiórki pamiątek”, której celem jest pozyskanie obiektów związanych z gettem warszawskim. We wrześniu 2019 r. wprowadzony został regulamin tego przedsięwzięcia. Ponadto, przy współpracy z amerykańskim producentem filmowym Charlesem B. Wesslerem, powstał film zapraszający do udziału w akcji, skierowany do odbiorców angielskojęzycznych. W efekcie akcji, Muzeum zostało kilkakrotnie obdarowane dokumentami, zdjęciami i przedmiotami archiwalnymi, takimi jak order Virtuti Militari Daniela Nowodworskiego, przekazany przez pana Eyalę Friedmana.

*Zbieramy przedmioty codziennego
użytku, rzemiosło, dzieła sztuki,
dokumenty, fotografie.*

Spot kampanii „Zbieramy – budujemy – pamiętamy” (MGW)

International Memento Collection

In 2020, the “International Memento Collection” campaign was launched to acquire objects related to the Warsaw Ghetto. The regulations of this project were introduced in September 2019. Moreover, in cooperation with American film producer Charles B. Wessler, a film inviting the English-speaking audience to participate in the project was created. As a result of the campaign, the Museum was gifted several documents, photographs, and archival items, such as the War Order of Virtuti Militari belonging to Daniel Nowodworski, donated by Mr Eyal Friedman.

The advertising spot of the “We Collect – We Build – We Remember” campaign (WGM)

Budujemy

Szpital Bersohnów i Baumanów

Docelową siedzibą Muzeum Getta Warszawskiego jest zespół budynków dawnego Szpitala Bersohnów i Baumanów przy ul. Siennej 60/Śliskiej 51 – wyjątkowy świadek historii Warszawy. Został ufundowany przez żydowskich przemysłowców i filantropów z inicjatywy Majera Bersohna. Od 1878 r. zaczęto tam leczyć dzieci żydowskie, a w ambulatorium pomocy udzielano wszystkim, niezależnie od pochodzenia czy wyznania. Po rozbudowie i modernizacji na przełomie lat 20. i 30. XX wieku, szpital liczył ponad 250 łóżek, i był uznawany za jedną z najnowocześniejszych lecznic dziecięcych w całej Polsce. Dyrektorką placówki została Anna Braude-Hellerowa.

Szpital Bersohnów i Baumanów w latach 30. XX wieku; fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe

Bersohn and Bauman Children's Hospital in the 1930s; photo from the National Digital Archives

We Build

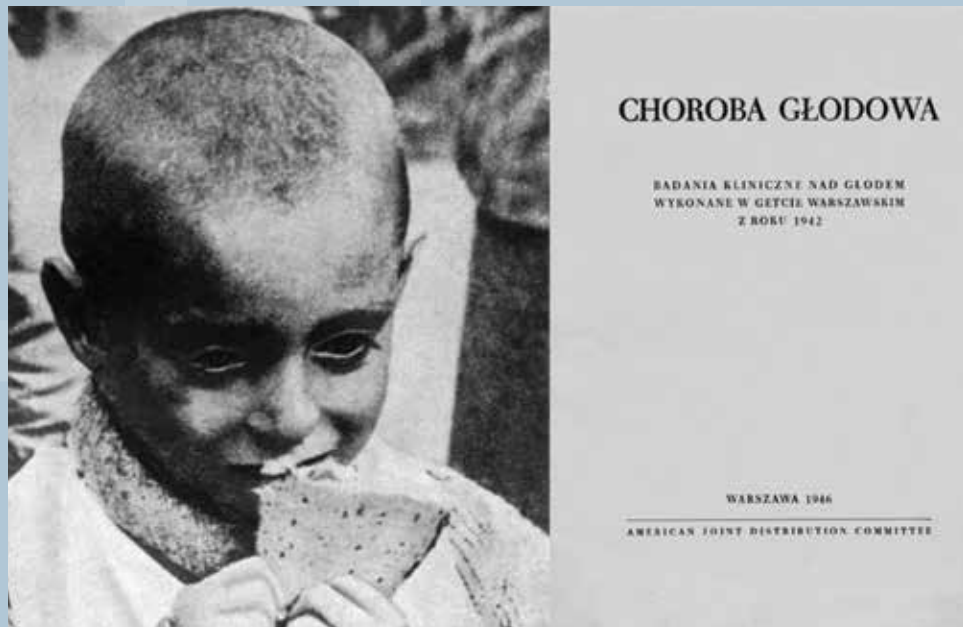
Bersohn and Bauman Children's Hospital

The target seat of the Warsaw Ghetto Museum is the building complex of the former Bersohn and Bauman Children's Hospital at 60 Sienna/51 Śliska Street – an exceptional witness to Warsaw's history. It was founded by Jewish industrialists and philanthropists, at the initiative of Majer Bersohn. From 1878, the hospital provided treatment to the Jewish children, and in the outpatient clinic, help was given to everyone, regardless of their origin or religion. After expansion and modernisation conducted in the late 1920s and 1930s, the hospital had over 250 beds and was considered one of the most modern children's clinics in Poland. Anna Braude-Hellerowa became the director of the institution.

During World War II, the Bersohn and Bauman Children's Hospital was located within the Warsaw Ghetto border. Despite the lack of equipment and medicine, efforts were made to provide medical care to as many children as possible. A team of doctors from this institution participated in the research on hunger disease, the results of which were published after the war in a paper edited by Emil Apfelbaum. Most study participants, both doctors and their patients, did not live to see that.

Karta tytułowa publikacji i jedna z ilustracji objawów choroby głodowej u dzieci

The title page of the publication and one illustration presenting symptoms of hunger disease in children

Plaskorzeźba „Ostatnia droga Janusza Korczaka” autorstwa Natana Rapoporta, odlew w brązie: pomniejszona replika reliefu z 1980 r. na elewacji Park Avenue Synagogue, ze zbiorów MGW

Low-relief “Korczak’s Last Walk” by Natan Rapoport, cast in bronze: a reduced replica of the relief from 1980 on the facade of the Park Avenue Synagogue, from the WGM collection

Podczas drugiej wojny światowej Szpital Bersohnów i Baumanów znalazł się w granicach getta warszawskiego. Pomimo braku sprzętu i lekarstw starano się zapewnić tam opiekę medyczną jak największej liczbie dzieci. Zespół lekarzy placówki uczestniczył w badaniach nad chorobą głodową, których wyniki znalazły się w wydanej po wojnie publikacji pod redakcją Emila Apfelbauma. Nie dożyła tego większość uczestników badań, zarówno lekarzy, jak i ich pacjentów.

Ze szpitalem związanych było wielu wybitnych lekarzy, pielęgniarek, działaczy społecznych – takich jak Henryk Goldszmit znany jako Janusz Korczak, Adina Błady-Szwaiger czy Marek Edelman. Ważną częścią misji edukacyjnej Muzeum jest nawiązywanie do ich dziedzictwa.

Many prominent doctors, nurses, and social activists, such as Henryk Goldszmit, known as Janusz Korczak, Adina Blady-Szwajger and Marek Edelman, were associated with the hospital. An important part of the Museum's educational mission consists in referring to their legacy.

The wartime fate of the buildings did not end with the liquidation of the Warsaw Ghetto. During the Warsaw Uprising, it served as a hospital for the "Chrobry II" Home Army Group. After World War II, it served as the seat of the Central Committee of Jews in Poland. In 1953, partially rebuilt, it again served as the Hospital of the Children of Warsaw, maintaining the continuity of its purpose.

The building complex of the former Bersohn and Bauman Children's Hospital, which exists to this day, is one of the few surviving witnesses of the fate of Warsaw and Warsaw's Jews from the late 19th century. It continues to be a living testimony to the presence of people whom the creators of the Third Reich's Nazi policy tried to erase from the pages of history.

Szpital Bersohnów i Baumanów; fot. Magdalena Jonas-Poławska

Bersohn and Bauman Children's Hospital; photo by Magdalena Jonas-Poławska

Wojenne losy tych budynków nie zakończyły się wraz z likwidacją getta warszawskiego. Podczas Powstania Warszawskiego służył on jako lazaret Zgrupowania AK „Chrobry II”. Po drugiej wojnie światowej mieściła się tu siedziba Centralnego Komitetu Żydów w Polsce. Od 1953 r. częściowo odbudowany wrócił do użytku jako Szpital im. Dzieci Warszawy, zachowując ciągłość swojego przeznaczenia.

Istniejący do dnia dzisiejszego kompleks budynków dawnego Szpitala Bersohnów i Baumanów jest jednym z nielicznych zachowanych świadków losów Warszawy oraz warszawskich Żydów od schyłku XIX stulecia. Pozostaje żywym świadectwem obecności ludzi, których twórcy nazistowskiej polityki Trzeciej Rzeszy chcieli wymazać z kart historii.

10 października 2018 r. podpisano umowę dzierżawy kompleksu budynków dawnego szpitala, który został oficjalnie zakupiony na rzecz Muzeum 13 listopada 2020 r. W celu wyłonienia wykonawcy inwestycji budowy muzeum w styczniu 2021 r. powołano komisję przetargową, w skład której weszli m. in. prof. Andrzej Betlej – dyrektor Zamku Królewskiego na Wawelu; dr Eleonora Bergman – historyk architektury i była dyrektor Żydowskiego Instytutu Historycznego; prof. Andrzej Koss – konserwator zabytków, dyrektor Instytutu Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki przy ASP w Warszawie; architekt Krzysztof Ozimek – członek zarządu SARP i Hanna Węgrzynek – z-ca dyrektora MGW ds. naukowych i wystawienniczych. Niespełna pół roku później, 20 kwietnia 2021 r. Muzeum zawarło umowę z Głównym Wykonawcą prac projektowych mających na celu adaptację obiektów zabytkowych wraz z budową nowych budynków i podziemnych przestrzeni kubaturowych oraz realizację wystawy stałej.

Szpital Bersohnów i Baumanów w Warszawie, Dyrektor MGW Albert Stankowski i dr inż. Stanisław Karczmarczyk kierujący Spółką KB – Projekty Konstrukcyjne sp. z o.o. z Krakowa, która wygrała przetarg na zaprojektowanie siedziby i wystawy stałej Muzeum Getta Warszawskiego; fot. MGW

On 18 October 2018, an agreement for the lease of the former hospital building complex was signed, which was then officially purchased by the Museum on 13 November 2020. In order to select a contractor for the investment of the museum building, a tender committee was appointed in January 2021, including prof. Andrzej Betlej – Director of the Wawel Royal Castle; Dr Eleonora Bergman – architectural historian and former Director of the Jewish Historical Institute; prof. Andrzej Koss – monument conservator, director of the Institute of Conservation and Restoration of Works of Art at the Academy of Fine Arts in Warsaw; architect Krzysztof Ozimek – member of the SARP Board of Directors; and Hanna Węgrzynek – WGM Deputy Director for Research and Exhibition. Less than six months later, on 20 April 2021, the Museum has entered into an agreement with the General Contractor of design works aimed to adopt historical buildings, construct new buildings and underground spaces, as well as create a permanent exhibition.

Bersohn and Bauman Children's Hospital in Warsaw, Director of the WGM Albert Stankowski and Dr Stanisław Karczmarczyk managing KB – Projekty Konstrukcyjne sp. z o.o. from Kraków, which won the tender to design the seat and a permanent exhibition of the Warsaw Ghetto Museum; photo by WGM

Inwestycje

- Wykonanie uzupełniającego programu prac konserwatorskich dla budynku dawnego Szpitala oraz Laboratorium na ul. Siennej 60. Sformułowane zasady mają umożliwić przetłumaczenie rygorów ochrony zabytków na język architektury.
- Realizacja usługi pn.: „Opracowanie dokumentacji projektowej dla inwestycji pn. „Budowa Muzeum Getta Warszawskiego” wraz z projektem stałej wystawy, uzyskanie wymaganych uzgodnień i decyzji administracyjnych oraz pełnienie nadzoru autorskiego” na podstawie zawartej umowy z Wykonawcą prac projektowych z dnia 20.04.2021 r. Do połowy sierpnia 2022 r., w ramach pierwszego etapu prac projektowych, tj. opracowanie koncepcji architektonicznej oraz wystawy stałej, odbywają się cykliczne koordynacje z zespołem projektowym, mające na celu bieżącą weryfikację postępu prac oraz bieżącą ocenę zakresu prac projektowych. Zakończenie pierwszego etapu realizacji umowy przypada na wrzesień 2021 r. zgodnie z warunkami zawartej umowy z Wykonawcą oraz harmonogramem prac projektowych. W trakcie koordynacji szczegółowo omawiane są aspekty funkcjonalności przestrzeni biurowo-administracyjnych, muzealnych i magazynowych, interpretacja oraz realizacja scenariusza wystawy stałej wraz z tworzeniem dla niego scenerii, która pozwoli widzom na jej interpretację. Szczegółowo omawiane są kwestie z zakresu ochrony konserwatorskiej obiektów zabytkowych oraz elementów zagospodarowania terenu. Szczególna uwaga poświęcona jest kwestii zabezpieczenia i ochrony całego kompleksu, logistyki po terenie całego obiektu. W ramach bieżących koordynacji organizowane są również spotkania oraz konsultacje z organami zewnętrznymi i opiniującymi dokumentację projektową, tj. NIMOZ i MWKZ. W naradach bierze udział Dyrekcja, Zespół Wystawy Stałej oraz Dział Inwestycji. Narady koordynacyjne odbywają się w trybie stacjonarnym oraz on-line w oparciu o agendy nadsyłane przez Wykonawcę Projektu.
- Ogłoszenie postępowania przetargowego, którego przedmiotem zamówienia jest: „Świadczenie usługi kompleksowego nadzoru inwestorskiego nad zadaniem inwestycyjnym pn.: „Utworzenie Muzeum Getta Warszawskiego na terenie kompleksu dawnego Szpitala Dziecięcego fundacji małżeństwa Bersohn i Bauman przy ul. Siennej 60/Śliskiej 51 w Warszawie, tj.: zakup nieruchomości, sporządzenie projektów, realizacja prac budowlano-instalacyjnych, realizacja wystawy stałej oraz zakup i montaż pierwszego wyposażenia wraz z nadzorami”. Rozpoczęcie realizacji usługi przewidziane jest na pierwszy kwartał 2022 r.

Visualisation of the WGM's building project

Investments

- Completion of the supplementary programme of conservation works for the building of the former hospital and laboratory located at 60 Sienna Street. The formulated principles aim to translate the rigorous rules of historic preservation into the language of architecture.
- Provision of the service entitled "Development of project documentation for an investment project called 'Construction of the Warsaw Ghetto Museum', along with the design of a permanent exhibition and obtaining the required arrangements and administrative decisions, as well as design supervision", based on the agreement concluded with the Contractor of design works on 20 April 2021. By mid-August 2022, as part of the first stage of design works, i.e., development of the architectural concept and the permanent exhibition, periodic coordination meetings with the design team take place to verify the progress and assess the scope of the design works on an ongoing basis. Completion of the first stage of the agreement is scheduled for September 2021, in accordance with the terms and conditions of the agreement concluded with the Contractor and the design work schedule. The coordination meetings involve detailed discussions on the aspects of functionality of the office and administrative, museum, and storage spaces, the interpretation and implementation of a permanent exhibition scenario, as well as the creation of a setting for the scenario to allow viewers to interpret it. Issues concerning the conservation of historic buildings and land use elements are also addressed. Special attention is given to the safety and protection of the entire complex and logistics throughout the facility. As part of the ongoing coordination, meetings and consultations are also held with external bodies and entities providing opinions on the project documentation, i.e., the National Institute for Museums and Public Collections and the Mazovian Province Conservator of Historical Monuments. They are attended by the Director, the Permanent Exhibition Team, and the Investment Department. The coordination meetings are held on-site and online based on agendas submitted by the project Contractor.
- Announcement of the tender procedure for the contract "Provision of comprehensive investor supervision services for the investment task entitled: "Creation of the Warsaw Ghetto Museum on the site of the former Children's Hospital of the Bersohn and Bauman Foundation at 60 Sienna/51 Śliska Street in Warsaw", i.e.: purchase of property, preparation of designs, execution of construction and installation works, creation of a permanent exhibition, as well as purchase and installation of the first equipment, together with supervision". The service implementation is scheduled to begin in the first quarter of 2022.

Wystawa stała

Wstępne założenia koncepcyjne wystawy stałej Muzeum Getta Warszawskiego

Preliminary conceptual assumptions of the permanent exhibition of the Warsaw Ghetto Museum

W lipcu 2019 r. został powołany Zespół Wystawy Stałej, w którego skład wchodzi historycy z Polski, USA i Izraela. Pod kierownictwem głównego historyka wystawy stałej prof. Daniela Blatmana i dyrektora MGW Alberta Stankowskiego zespół przygotował dokumenty zawierające pierwszą koncepcję całej wystawy i poszczególnych galerii oraz prezentacje omawiające poszczególne zagadnienia. Ustalono ramy czasowe, narracja będzie skoncentrowana na wydarzeniach XX-wiecznych, z uwzględnieniem daty budowy szpitala (1878) oraz działalności dobroczynnej rodzin Bersohnów i Baumanów. Zespół przyjął trzy kluczowe elementy, które wystawa ma przekazać odwiedzającym, w szczególności młodszemu pokoleniu:

Permanent Exhibition

In July 2019, the Permanent Exhibition Team, consisting of historians from Poland, the USA and Israel, was established. Under the direction of the chief historian of the permanent exhibition, Prof. Daniel Blatman, and the Director of the Warsaw Ghetto Museum, Albert Stankowski, the team prepared documents containing the first concept of the whole exhibition and individual galleries, as well as presentations discussing issues. A time frame has been established – the narrative will focus on 20th-century events, including the date of the hospital's construction (1878) and philanthropic activities of the Bersohn and Bauman families. The team adopted three key elements that the exhibition aims to convey to the visitors, particularly of the younger generation:

- the ability to thoroughly experience and understand the diversity of Jewish life in Warsaw and the important role of Jews in the development and expansion of the city.
- the complexity and diversity of relations between Poles and Jews before World War II and during the German occupation, including violence and hostility arising alongside help and compassion.
- building empathy and understanding of the unique fate of Polish and Warsaw Jews during the period of extermination planned and carried out by the Germans.

The team also adopted three key parameters which will constitute dominant trends in the historical narrative of the Museum:

Wstępne założenia koncepcyjne wystawy stałej Muzeum Getta Warszawskiego

Preliminary conceptual assumptions of the permanent exhibition of the Warsaw Ghetto Museum

Wstępne założenia koncepcyjne wystawy stałej Muzeum Getta Warszawskiego

Preliminary conceptual assumptions of the permanent exhibition of the Warsaw Ghetto Museum

- umiejętność dogłębnego doświadczenia oraz zrozumienia różnorodności życia żydowskiego w Warszawie i ważnej roli Żydów w rozwoju i rozbudowie miasta;
- kompleksowość oraz różnorodność stosunków między Polakami i Żydami przed drugą wojną światową i podczas okupacji niemieckiej, w tym przemoc i wrogość pojawiające się obok pomocy i współczucia;
- budowanie empatii i zrozumienia wyjątkowego losu Żydów polskich oraz warszawskich w okresie przygotowanej i przeprowadzonej przez Niemców Zagłady.

Zespół przyjął też trzy kluczowe parametry, które będą stanowić dominujące nurty narracji historycznej:

- prezentacja szerokiej perspektywy życia żydowskiego w Polsce podczas okupacji niemieckiej, wychodząca poza ramy historii Żydów w getcie warszawskim. W tym celu część wystawy poświęcona zostanie historii innych gett;
- historia getta warszawskiego opowiedziana na tle dziejów okupowanej Warszawy. Wystawa będzie skupiać się na bezbronności miasta wobec niemieckich regulacji, które doprowadziły do podziału zarówno jego terytorium, jak i społeczeństwa. Pokaże też ścisłe powiązanie życia getta i życia całego miasta;

- a presentation of the broad perspective of Jewish life in Poland during the German occupation, going beyond the framework of Jewish history in the Warsaw Ghetto. To this end, part of the exhibition will be devoted to the history of other ghettos.
- history of the Warsaw Ghetto told against the background of the history of occupied Warsaw. The exhibition will focus on the city's vulnerability in the face of German regulations that divided both its territory and its society. It will also present the close connection between the ghetto life and the life of the entire city.
- the permanent exhibition will strive to convey a universal message that the tragedy of the Holocaust and the extermination of Jews in Warsaw is the starting point for demonstrating humanistic values, such as tolerance, compassion for minorities, and dialogue between religious, ethnic, and national groups. The devastating consequences of anti-Semitism and racism should not only be forever remembered but also serve as a warning to future generations.

Wstępne założenia koncepcyjne wystawy stałej Muzeum Getta Warszawskiego

Preliminary conceptual assumptions of the permanent exhibition of the Warsaw Ghetto Museum

- wystawa stała będzie dążyć do przekazania uniwersalnego przesłania, zgodnie z którym tragedia Holokaustu i zagłada Żydów w Warszawie jest punktem wyjścia do ukazania humanistycznych wartości, takich jak tolerancja, współczucie dla mniejszości, dialog między grupami religijnymi, etnicznymi i narodowymi. Niszczące konsekwencje antysemityzmu i rasizmu powinny być nie tylko na zawsze zapamiętane, lecz również stanowić przestrogę dla przyszłych pokoleń.

Wstępny projekt scenariusza wystawy stałej został przekazany do recenzji niezależnemu zespołowi historyków z Polski i świata. Opinie na jego temat wyrazili także członkowie Rady Muzeum Getta Warszawskiego.

Poprzez skrupulatną pracę naszego Działu Naukowo-Badawczego tworzymy ekspozycję wszechstronną i przekrojową, podzieloną tematycznie według różnych aspektów życia w warszawskim getcie. Każdy z nich zaprezentowany będzie przy użyciu artefaktów, zdjęć archiwalnych oraz relacji z tamtego okresu.

Wstępne założenia koncepcyjne wystawy stałej Muzeum Getta Warszawskiego

Preliminary conceptual assumptions of the permanent exhibition of the Warsaw Ghetto Museum

The preliminary draft scenario of the permanent exhibition was submitted to an independent team of Polish and international historians for review. Opinions about it were expressed by the members of the Warsaw Ghetto Museum Board of Trustees.

Through the meticulous work of our Research Department, we are creating a comprehensive and cross-sectional exhibition, divided thematically according to various aspects of life in the Warsaw Ghetto. Each of them will be presented using artefacts, archival photographs, and accounts of the period.

Wstępne założenia koncepcyjne wystawy stałej Muzeum Getta Warszawskiego

Preliminary conceptual assumptions of the permanent exhibition of the Warsaw Ghetto Museum

Wystawy czasowe

W trakcie intensywnych prac nad tworzeniem wystawy stałej Muzeum podejmuje równocześnie rozmaite działania o charakterze wystawienniczym. Nasze projekty udostępniane są szerokiemu gronu odbiorców zarówno w przestrzeni miejskiej Warszawy, jak i w formie zdalnej. Dotychczas Muzeum Getta Warszawskiego zorganizowało dziewięć wystaw plenerowych i wirtualnych:

1. „Świadek Historii. Szpital Bersohnów i Baumanów” (23.07.2018 – 15.01.2019), kuratorka wystawy: dr Ewa Toniak – wystawa plenerowa

Wystawa „Świadek Historii. Szpital Bersohnów i Baumanów”

“Witness to History. Bersohn and Bauman Children's Hospital” Exhibition

Pierwsza wystawa przygotowana przez Muzeum Getta Warszawskiego. Plenerowa ekspozycja fotograficzna na ogrodzeniu dawnego budynku szpitalnego, który w przyszłości stanie się siedzibą Muzeum, przypominała dzieje tego zabytkowego obiektu. Wystawa, której kuratorką była dr Ewa Toniak, historyczka i krytyczka sztuki, obejmowała 20 plansz. Koncepcję przygotowała dr Hanna Węgrzynek, zastępca dyrektora ds. naukowo-wystawienniczych. Wystawa, otwarta 23 lipca 2018 r., wpisała się w uroczystości upamiętniające 76. rocznicę masowej deportacji warszawskich Żydów do obozu zagłady w Treblince. Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem, była często pokazywana przez przewodników warszawskich w trakcie oprowadzania po terenie byłego getta.

Temporary Exhibitions

During its intensive efforts to create a permanent exhibition, the Museum also undertakes various exhibition-related activities. Our projects are made available to a wide audience both in the urban space of Warsaw and online. So far, the Warsaw Ghetto Museum has organised nine outdoor and virtual exhibitions:

1. **“Witness to History. The Bersohn and Bauman Children's Hospital”** (23 July 2018 – 15 January 2019), curated by Dr Ewa Toniak – outdoor exhibition

The first exhibition prepared by the Warsaw Ghetto Museum. The outdoor photographic exhibition on the fence of the former hospital building, which will become the seat of the Museum in the future, reminded of the history of this historic building. The exhibition, curated by Dr Ewa Toniak, an art historian and critic, included 20 boards. The concept was prepared by Dr Hanna Węgrzynek, deputy director for research and exhibition. The exhibition, opened on 23 July 2018, was included in the commemoration of the 76th anniversary of the mass deportation of Warsaw Jews to the Treblinka extermination camp. The exhibition attracted a lot of interest and was often shown by Warsaw guides during tours of the former ghetto.

Wystawa plenerowa
„Wyprostowani, nieugięci...
Natan Rapoport
i pomnik Bohaterów Getta
w Warszawie” przed
pomnikiem Bohaterów Getta;
fot. MGW

The “Upright, unyielding...
Natan Rapoport and the
Monument to the Ghetto
Heroes in Warsaw” outdoor
exhibition – square at the
Monument to the Ghetto
Heroes in Warsaw, photo by
WGM

2. „Wyprostowani, nieugięci... Natan Rapoport i pomnik Bohaterów Getta w Warszawie”
(18.04.2019 – 30.10.2019), kuratorka wystawy: dr Magdalena Tarnowska – wystawa plenerowa

Wystawa została poświęcona życiu i twórczości autora projektu pomnika – Natana Rapoporta (Warszawa, 1911 – Nowy Jork, 1987) oraz samemu monumentowi. Jej celem było ukazanie historii budowy pomnika w kontekście społeczno-politycznym i kulturowym lat 40. i 50. XX wieku oraz przybliżenie postaci jego twórcy Natana Rapoporta – rzeźbiarza cieszącego się międzynarodową sławą, autora pomników upamiętniających na całym świecie Zagładę (m.in. w USA, Europie, Izraelu), związanego w młodości z Warszawą i jej środowiskiem artystycznym. Ekspozycja oparta została na materiałach fotograficznych przedstawiających artystę i jego prace, projekty pomnika Bohaterów Getta, ceremonię jego odsłonięcia, wywiady i recenzje prasowe. Wystawę zobaczyło około 45 tys. osób.

3. „Pocztówki z naszej okolicy. Historia ulic Siennej i Śliskiej” (15.05.2019 – 10.01.2020), kuratorka wystawy: dr Magdalena Tarnowska – wystawa plenerowa

Celem wystawy jest ukazanie historii obu ulic, od początków XIX do lat 60. XX wieku za pomocą fotografii ukazujących nieistniejące już budynki oraz sceny uliczne, plakaty informujące o imprezach politycznych, kulturalnych i oświatowych. Użyto ikonografii i dokumentów pochodzących z okresu zaboru rosyjskiego, Drugiej Rzeczypospolitej, drugiej wojny światowej, kiedy obie ulice wchodziły w skład tzw. małego getta oraz czasów powojennych. Wystawa podtrzymuje pamięć o wielokulturowości Warszawy i żyjącej tu niegdyś społeczności żydowskiej, a zarazem upowszechnia informacje o Muzeum i jego docelowej siedzibie. Została oparta na materiałach fotograficznych pochodzących z wielu archiwów krajowych i zagranicznych. Szacujemy, że do końca 2019 r. wystawę zobaczyło około 30 tys. osób.

Wystawa plenerowa „Pocztówki z naszej okolicy. Historia ulic Siennej i Śliskiej” na ogrodzeniu dawnego szpitala Bersohnów i Baumanów; fot. MGV

“Postcards from our area... History of Sienna and Śliska Streets” at the fence of the former Bersohn and Bauman Children's Hospital; photo by WGM

2. **"Upright, unyielding... Natan Rapoport and the Monument to the Ghetto Heroes in Warsaw"**
(18 April 2019 – 30 October 2019), curated by Dr Magdalena Tarnowska – outdoor exhibition

The exhibition was devoted to the life and work of the author of the design of the monument – Natan Rapoport (Warsaw, 1911 – New York, 1987) and the monument itself. Its purpose was to show the history of the monument's construction in the socio-political and cultural context of the 1940s and 1950s, and to introduce to the figure of its creator Nathan Rapoport – an internationally renowned sculptor, the author of monuments commemorating the Holocaust around the world (e.g., in the USA, Europe, Israel), who in his youth was connected with Warsaw and its artistic community. The exhibition was based on photographic materials presenting the artist and his works, designs of the Monument to the Ghetto Heroes, its unveiling ceremony, interviews, and press reviews. The exhibition was visited by nearly 45,000 people.

Wystawa plenerowa
„Warszawa w trzech
odślonach” na
pl. Grzybowskim;
fot. MGW

"Uncovering Warsaw –
Three Views" exhibition at
the Grzybowski Square;
photo by WGM

3. **"Postcards from our area... History of Sienna and Śliska Streets"** (15 May 2019 – 10 January 2020),
curated by Dr Magdalena Tarnowska – outdoor exhibition

The aim of the exhibition is to show the history of both streets, from the early nineteenth century to the 1960s by means of photographs showing the no longer existing buildings and street scenes as well as posters informing about political, cultural, and educational events. The resources used included iconographies and documents from the period of the Russian partition, the Second Polish Republic, as well as the Second World War, when both streets were part of the "small ghetto", and post-war times. The exhibition upholds the memory of Warsaw's multiculturalism and the

4. „Warszawa w trzech odsłonach” (8.09.2019 – 15.11.2019), kuratorka wystawy:
dr Magdalena Piecyk – wystawa plenerowa

Wystawa została zorganizowana w związku z obchodami 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Prezentowała trzy odsłony Warszawy: przedwojenną, wojenną i czasy odbudowy, które ukazują zmieniający się obraz miasta, towarzyszący jego burzliwym dziejom. Zmiany te ukazano na przykładzie 12 ulic, które w czasie wojny znalazły się na terenie getta lub w jego sąsiedztwie. Szacujemy, że wystawę zobaczyło ok. 80 tys. osób.

5. „Co trzeci spośród nas” (15.04.2020 – 31.12.2021), kurator wystawy: Rafał Kosewski – wystawa wirtualna i plenerowa

Wystawa „Co trzeci spośród nas” to ponad 70 fotografii, przygotowanych z okazji 77. rocznicy wybuchu Powstania w Getcie Warszawskim i 80. rocznicy zamknięcia jego granic, przypadającej w dniu 16 listopada 2020 r. Ekspozycja, której kuratorem jest Rafał Kosewski, składa się z archiwalnych zdjęć na 20 planszach, opatrzonych komentarzem historycznym. Prezentowane reprodukcje pochodzą ze zbiorów najważniejszych instytucji zajmujących się badaniami nad Zagładą, m.in. waszyngtońskiego United States Holocaust Memorial Museum, niemieckiego Bundesarchiv, Austriackiej Biblioteki

Wystawa plenerowa
„Co trzeci spośród nas”
na pl. Grzybowski; fot. MGW

“One in Three” Exhibition
at the Grzybowski Square;
photo by WGM

Jewish community that once lived here, and at the same time, it disseminates information about the Museum and its target seat. It is based on photographic materials from many national and foreign archives. We estimate that by the end of 2019, the exhibition has been visited by nearly 30,000 people.

4. "Uncovering Warsaw – Three Views" (8 September 2019 – 15 November 2019), curated by Dr Magdalena Piecyk – outdoor exhibition

The exhibition has been organised in connection with commemoration of the 80th anniversary of the outbreak of World War II. It presented three portraits of Warsaw: pre-war, wartime and reconstruction times, which show the changing image of the city, accompanying its turbulent history. These changes are shown based on the example of 12 streets that were in the ghetto or its vicinity during the war. We estimate that the exhibition was seen by approx. 80,000 people.

5. "One in Three" (15 April 2020 – 31 December 2021), curated by Rafał Kosewski – virtual and outdoor exhibition

The “One in Three” exhibition features more than 70 photographs prepared for the 77th anniversary of the Warsaw Ghetto Uprising and the 80th anniversary of the Ghetto's closure, which was commemorated on 16 November 2020. The exhibition curated by Rafal Kosewski consists of 20 boards including both archival photographs and historical commentary. The presented reproductions come from the collections of the most important institutions engaged in Holocaust research, such as the United States Holocaust Memorial Museum in Washington, the German Bundesarchiv, the Austrian National Library, Yad Vashem in Jerusalem, the Jewish Historical Institute in Warsaw, and, of course, the Warsaw Ghetto Museum itself. Grouped thematically according to various aspects of life in the Warsaw Ghetto, the archival images offer a chance to meet a world that no longer exists and its inhabitants who, despite facing tragic circumstances, tried to preserve as much of it as possible.

Slajd z wystawy
wirtualnej „Ludzie,
miejsca, wydarzenia:
Szpital Bersohnów
i Baumanów” (MGW)

Virtual exhibition
"People, places, events:
The Bersohn and
Bauman Hospital" slide
(WGM)

WIEC NA PODCIEGU BYŁO ZOCZESZCIE.
A POTEM NICHOWIE AM IŁ TO WIEZTWO
CZARZ OI (OBI) AUCZESZCIE ZAPISZKA
KODZANOWICZ - I TŁACZ JEDNĄ BYŁĄ
DO PODCIEGU. IŁ WIEZTWO KODZ TO DO
OJ CILANOWICZ IŁ KODZ IŁ KODZ DO
PO DO CILANOWICZ IŁ KODZ DO
OJ A KODZOWICZ IŁ KODZ DO
KODZ DO WIEZTWO IŁ KODZ DO
KODZ DO WIEZTWO IŁ KODZ DO

Narodowej, Jad Waszem w Jerozolimie, a także Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie i oczywiście naszego Muzeum. Pogrupowane tematycznie według różnych aspektów życia w warszawskim getcie, archiwalne obrazy dają szansę na kontakt z nieistniejącym już światem oraz jego mieszkańcami, którzy w obliczu tragicznych warunków życia starali się zachować z niego jak najwięcej.

6. „Logo dla muzeum” (14.07.2020 – 31.12.2020), kurator wystawy: Tomasz Kaliński – wirtualna wystawa pokonkursowa

Muzeum Getta Warszawskiego, Stowarzyszenie Twórców Grafiki Użytkowej i Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie wspólnie zorganizowały wystawę pokonkursową „Logo dla muzeum”. Szósta ekspozycja MGW to umieszczone w przestrzeni wirtualnej propozycje finalistów międzynarodowego konkursu na system identyfikacji wizualnej dla Muzeum. Zaprezentowano prace studia DADADA, Little Greta, The Codeine, Futu i Redkroft oraz freelancera Francesco Ciampy.

7. „Ludzie, miejsca, wydarzenia” (premiera 21.09.2020), kuratorka wystawy: dr Magdalena Piecyk – wystawa wirtualna

„Getto warszawskie. Ludzie, miejsca, wydarzenia” to internetowy projekt MGW o charakterze cyklicznym. Jego celem jest przedstawienie różnych aspektów życia artystycznego oraz kulturalnego w getcie w Warszawie. Co roku pojawiać się będzie nowa odsłona, poświęcona innemu zagadnieniu ze świata sztuki, muzyki i teatru. Publikacja premierowej części projektu zbiegła się z 78. rocznicą zakończenia tzw. Wielkiej Akcji. Pierwsza odsłona – „Wokół szopu Abrahama Ostrzeży” – skupiona była na zaprezentowaniu działalności fabryki osetek, prowadzonej przez znanego rzeźbiarza Abrahama Ostrzeży oraz na sylwetkach pracujących tam artystów.

Slajd z wystawy wirtualnej „Ludzie, miejsca, wydarzenia: szop Abrahama Ostrzeży” (MGW)

A slide from the “People, Places, Events: Around the szop of Abraham Ostrzeży” virtual exhibition (WGM)

Zaproszenie do konkursu "Logo dla muzeum" (MGW)

Invitation to the "Logo for the museum" competition (WGM)

6. "Logo for the museum" (14 July 2020 – 31 December 2020), curated by Tomasz Kaliński – virtual post-competition exhibition

The Warsaw Ghetto Museum, the Polish Association of Applied Graphic Designers and the National Ethnographic Museum in Warsaw organised a post-competition exhibition titled "Logo for the museum". The new, sixth exhibition of the Warsaw Ghetto Museum comprises the logo proposals submitted virtually by the finalists of the international Competition for Visual Identity for the Museum. They included the works of such studios as DADADA, Little Greta, The Codeine, Futu and Redkroft, as well as of freelancer Francesco Ciampa.

7. "People, Places, Events" (premiered on 21 September 2020), curated by Dr Magdalena Piecyk – virtual exhibition

"The Warsaw Ghetto. People, Places, Events" is a new recurrent online project of the Warsaw Ghetto Museum. It aims to present various aspects of artistic and cultural life in the Warsaw Ghetto. Every year, a new instalment of the project, touching upon another issue concerning the world of art, music, and theatre, will be released. Its premiere coincided with the 78th anniversary of the end of the so-called Grossaktion. The first instalment, entitled "Around the szop of Abraham Ostrzega", focused on presenting the activity of the whetstone factory run by the famous sculptor, Abraham Ostrzega, as well as profiles of the artists employed at the facility.

8. „Miasto żywych – miasto umarłych”, kurator wystawy: dr Paweł Freus (16.11.2021 – 07.2022) – wystawa plenerowa i wirtualna

„Miasto żywych – miasto umarłych” to projekt fotograficzny autorstwa Roberta Wilczyńskiego. Składa się z 20 plasz zawieszonych na ogrodzeniu dawnego Szpitala Bersohnów i Baumanów. Łącząc archiwalne fotografie z terenu getta (pochodzące ze zbiorów Muzeum Getta Warszawskiego) z obrazami dzisiejszej Warszawy, artysta uwidacznia przeszłość miasta – wydawałoby się, bezpowrotnie utraconą. Wobec zagłady niemal całej warszawskiej społeczności żydowskiej podczas II wojny światowej oraz zniszczenia jej dziedzictwa kulturowego, miniony przedwojenny świat jawi się na fotografiach w formie efemerycznych śladów obecności. Przenikają one współczesną tkankę miejską niczym duchy, zakotwiczone w obrębie nieistniejącego już miasta i domagają się pamięci o swojej historii. Fotografiom towarzyszą na plaszach wybrane teksty źródłowe – zaczerpnięte m.in. z dzienników i pamiętników powstałych w getcie warszawskim, dokumentujące życie i śmierć jego mieszkańców w okresie lat 1940–1942.

9. „Ludzie, miejsca, wydarzenia – Szpital Bersohnów i Baumanów” (premiera 16.11.2021), kuratorka wystawy: Joanna Bakoń – wystawa wirtualna

Druga odsłona cyklicznego projektu „Getto warszawskie. Ludzie, miejsca, wydarzenia” została poświęcona Szpitalowi Dziecięcemu Bersohnów i Baumanów, docelowej siedzibie MGW, oraz pracującymi w nim lekarzom: Annie Braude-Hellerowej, Teodozji Goliborskiej-Gołąb, Henrykowi Makowerowi, Annie Margolis, Adinie Blady-Szwajger. Zostanie w nim zaprezentowana historia placówki od momentu jej ufundowania w latach 70. XIX wieku aż do tragicznego finału funkcjonowania na terenie getta podczas tzw. Wielkiej Akcji deportacyjnej. Premiera drugiej części zbiega się z 81. rocznicą zamknięcia granic getta warszawskiego, której część obchodów Muzeum zdecydowało się zadedukować służbie zdrowia getta – tym, którzy w obliczu nieuchronnej zagłady starali się robić wszystko, by ratować ludzkie życie.

Wystawa plenerowa fotografa Roberta Wilczyńskiego „Miasto żywych / Miasto umarłych” na ogrodzeniu dawnego szpitala Bersohnów i Baumanów; fot. Janusz Wąż (MGW)

Robert Wilczyński's "City of the Living / City of the Dead" outdoor exhibition at the fence of the former Bersohn and Bauman Children's hospital; photo. Janusz Wąz (WGM)

8. “City of the Living / City of the Dead,” curated by Dr Paweł Freus (16 November 2021 – July 2022) – virtual and outdoor exhibition

“City of the Living / City of the Dead” is a photography project by Robert Wilczyński. It consists of 20 boards placed on the fence of the former Bersohn and Bauman Children's Hospital. By combining archival photographs of the ghetto (sourced from the Warsaw Ghetto Museum collection) with images of the contemporary Warsaw, the artist reveals the city's past – seemingly irretrievably lost. Since the entire Warsaw Jewish community was virtually annihilated during World War II and its cultural heritage destroyed, the past, pre-war world appears in the photographs as ephemeral traces of presence. They permeate the contemporary urban fabric like ghosts, anchored to a city that is no more, and demand that their history be remembered. The photographs are accompanied by selected source texts, taken from diaries and memoirs written in the Warsaw Ghetto, documenting the life and death of its inhabitants between 1940 and 1942.

9. “People, Places, Events – The Bersohn and Bauman Children's Hospital” (premiered on 16 November 2021), curated by Joanna Bakoń – virtual exhibition

The second part of “The Warsaw Ghetto. People, Places, Events” recurring project was devoted to the Bersohn and Bauman Children's Hospital, the final seat of the WGM, and the doctors who worked there: Anna Braude-Heller, Teodozja Goliborska-Gołąb, Henryk Makower, Anna Margolis and Adina Blady-Szwajger. It aims to present the history of the facility's operation since its establishment in the 1870s and up to the tragic end of its functioning in the ghetto during the Grossaktion. The premiere of the second part coincides with the 81st anniversary of the closing of the Warsaw Ghetto. The Museum has decided to dedicate part of the anniversary events to the ghetto health service personnel, who tried to do everything to save lives despite facing imminent doom.

Pamiętamy

We współpracy z wiodącymi instytucjami kultury i oświaty podejmujemy liczne działania upamiętniające ofiary wojennego terroru. Delegacje naszej instytucji obecne są podczas uroczystości upamiętniających wydarzenia z okresu drugiej wojny światowej. Staramy się również udostępniać informacje o inicjatywach innych instytucji, zwłaszcza tych lokalnych, z którymi organizujemy także wydarzenia tematyczne.

Spośród dotychczasowych działań Muzeum wymienić można następujące role i zadania:

1. **Współorganizator obchodów 77. i 78. rocznicy powstania w getcie warszawskim** – razem z Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Żydów w Polsce:
 - organizacja i transmisja uroczystości rocznicowych w punktach Traktu Pamięci Męczeństwa i Walki Żydów (Pomnik Bohaterów Getta, Pomnik Żegoty, Pomnik Szmula Zygielbojma, Bunkier Anielewicz, Umschlagplatz);
 - opracowanie i udostępnienie na stronie internetowej MGW trasy Miejsc Pamięci;
 - publikacja tematycznych felietonów historycznych: „Kobiety w powstańczej narracji” dr. Pawła Wieczorka, „Trzy dni, nie dłużej”. Powstanie w getcie warszawskim” dr. Martyny Grądzkiej-Rejak, „78. rocznica powstania w getcie warszawskim” prof. Konrada Zielińskiego;
 - pokaz filmu „Ulica Graniczna” (reż. Aleksander Ford, 1948) z komentarzem filmoznawcy;
 - monodram „Josela Rakowera rozmowa z Bogiem” w wykonaniu Sławomira Hollanda;

Rzeczniczka prasowa MGW Katarzyna Brzezińska, ekspert ds. naukowych rabin David Berman i rabin Yehoshua Ellis na Cmentarzu Żydowskim w Warszawie podczas uroczystego pochówku szczątków ofiar Zagłady znalezionych w lipcu 2021 r. podczas prac remontowych na terenie byłego getta warszawskiego; fot. Janusz Wąż (MGW)

Katarzyna Brzezinska, Head of the WGM Press Office, Scientific Expert Rabbi David Berman, and Rabbi Yehoshua Ellis at the Jewish Cemetery in Warsaw during the ceremonial burial of the remains of Holocaust victims discovered in July 2021 during the renovation works in the former Warsaw ghetto; photo by Janusz Wąż (WGM)

We Remember

Working with leading cultural and educational institutions, we undertake numerous activities to commemorate the victims of the wartime terror. WGM's delegations are present during ceremonies commemorating World War II events. We also strive to share information about the initiatives of other institutions, particularly local ones, which we are working with to organise thematic events.

The Museum's activities to date include the following roles and responsibilities:

Uroczystość 77. rocznicy odbicia przez powstańców warszawskich budynku PAST-y; fot. Janusz Wąż (MGW)

Commemoration of the 77th anniversary of the recapture of the PASTa building by Warsaw insurgents; photo by Janusz Wąż (WGM)

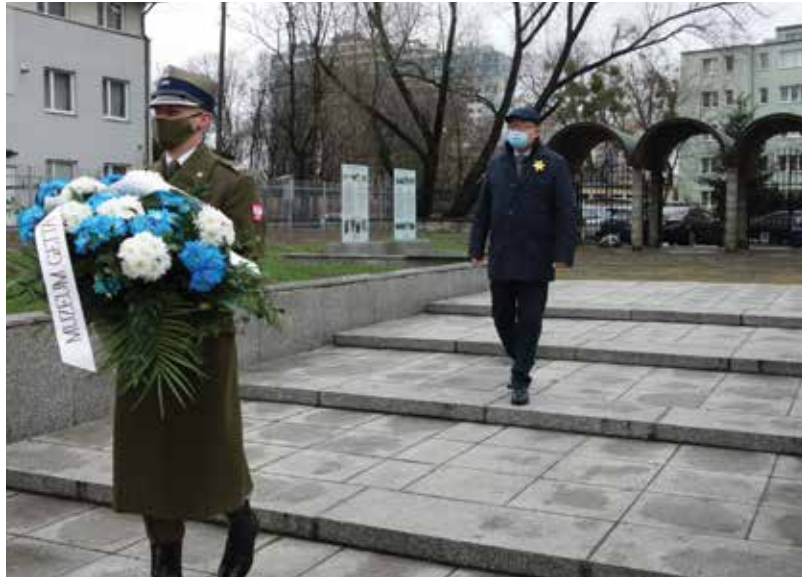
1. Co-organisation of the 77th and 78th anniversary of the Warsaw Ghetto Uprising along with the Social and Cultural Association of Jews in Poland:

- organisation and broadcasting of anniversary ceremonies at the sites of the Memorial Route of Jewish Martyrdom and Struggle (Monument to the Ghetto Heroes, Żegota Monument, Szmul Zygielbojm Monument, Anielewicz's Bunker, Umschlagplatz);
- developing and sharing the Memorial Route's layout on the WGM website;
- publication of thematic historical columns including "Women in the context of the Warsaw Ghetto Uprising" by Dr Paweł Wieczorek; "No more than three days", "The Warsaw Ghetto Uprising" by Dr Martyna Grądzka-Rejak; "The 78th anniversary of the Warsaw Ghetto Uprising" by Prof. Konrad Zieliński;
- screening of the film "Graniczna Street" (directed by Aleksander Ford, 1948) with commentary by a film scholar;
- The "Josel Rakower's Conversation with God" monodrama performed by Sławomir Holland;

Premier RP Mateusz Morawiecki podczas obchodów 78. rocznicy wybuchu powstania w getcie warszawskim; fot. Daniel Gnap/KPRM

Prime Minister of Poland Mateusz Morawiecki and WGM Director Albert Stankowski during 78th anniversary of the Warsaw Ghetto Uprising; photo Daniel Gnap/KPRM

Dyrektor MGW Albert Stankowski pod Pomnikiem Wspólnego Męczeństwa Żydów i Polaków w dniu 78. Rocznicy powstania w getcie warszawskim; fot. MGW

WGM Director Albert Stankowski at the Monument of Jews and Poles Common Martyrdom on the 78th anniversary of the Warsaw Ghetto Uprising; photo WGM

- współorganizacja koncertu poświęconego pamięci kompozytorów pochodzenia żydowskiego – ofiar Holokaustu, „Silent Voices” oraz koncertu „Lena Piękniewska pamięci powstańców z getta warszawskiego”;
- wystawy towarzyszące: „Wyprostowani, nieugięci... Natan Rapoport i pomnik Bohaterów Getta” (2019); „Co trzeci spośród nas” (2020).

2. Patron X Marszu Pamięci organizowanego przez Żydowski Instytut Historyczny

3. Współorganizator X i XI Dni Pamięci o Ofiarach Holokaustu w Łodzi – razem z Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Żydów w Polsce, Teatrem im. Stefana Jaracza w Łodzi i Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego:

- organizacja warsztatów dla uczniów łódzkich szkół podstawowych i XII LO im. Henryka Sienkiewicza oraz członków Chóru Dziecięcego Miasta Łodzi – „Co to znaczy być zamkniętym w getcie” (łącznie ok. 120 uczestników);
- uczestnictwo w dyskusji panelowej poświęconej nauczaniu o Holokauście.

- co-organisation of the “Silent Voices” concert dedicated to the memory of Jewish composers – victims of the Holocaust, as well as the “Lena Piękniewska in memory of the Warsaw Ghetto insurgents” concert;
- accompanying exhibitions such as “Upright, unyielding... Natan Rapoport and the Monument to the Ghetto Heroes in Warsaw” (2019) and “One in Three” (2020).

2. Patron of the 10th March of Remembrance organised by the Jewish Historical Institute.

3. Co-organizer of the 10th and 11th Holocaust Victim Remembrance Day in Łódź together with the Social and Cultural Association of Jews in Poland, Stefan Jaracz Theatre in Łódź and the Marshal's Office of Łódzkie Province:

- organising workshops for elementary school students, students of the No. 12 Henryk Sienkiewicz High School in Łódź, as well as members of the Children's Choir of Łódź, titled “What does it mean to be locked in a ghetto?” (a total of about 120 participants);
- participating in a panel discussion on teaching about the Holocaust.

Główny Specjalista ds. Edukacji dr Wiesław Młynarczyk podczas warsztatów „Co to znaczy być zamkniętym w getcie”; fot. Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi

Chief Education Specialist Dr Wiesław Młynarczyk at the “What does it mean to be locked in a ghetto” workshop; photo by The Stefan Jaracz Theatre in Łódź

Inicjatywy

Ochrona konserwatorska terenu dawnego getta warszawskiego

6 października 2021 r. teren getta warszawskiego został ujęty w gminnej ewidencji zabytków. Od teraz każde pozwolenie na budowę będzie wymagało uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem, co oznacza zwiększoną ochronę archeologiczną terenu dawnego getta oraz historycznych artefaktów, które wciąż znajdują się na jego obszarze.

Bardzo się cieszę, że teren dawnego getta warszawskiego został wreszcie ujęty w gminnej ewidencji zabytków m. st. Warszawy. To wielki sukces także dla Muzeum Getta Warszawskiego, które było zaangażowane w ten projekt – mówi dyrektor MGW, Albert Stankowski – Dzięki temu możliwe będzie zachowanie reliktyw getta nadal znajdujących się na tym terenie i zapobieganie sytuacjom podobnym do tej, jak wydarzyła się w styczniu 2021 r., gdy media poinformowały o nielegalnym wywiezieniu za granicę Polski obiektów znalezionych na budowie ulokowanej w granicach dawnego getta warszawskiego.

Dyrektor MGW Albert Stankowski, Starszy Specjalista ds. Naukowych dr Jacek Konik wraz z prof. Richardem Freundem i jego zespołem w ogrodzie Krasieńskich, lipiec 2021 r.; fot. MGW

WGM Director Albert Stankowski, Senior Research Specialist Dr Jacek Konik and Professor Richard Freund and his team at the Krasieński Garden, July 2021; photo by WGM

Muzeum Getta Warszawskiego od 2018 r. brało udział w konsultacjach z biurami Stołecznego Konserwatora Zabytków oraz Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, wskazując m.in. lokalizacje o szczególnym znaczeniu historycznym na terenie dawnego getta oraz przygotowując raport na temat bieżącego stanu ostańców zabudowy pozostałej po getcie. Instytucja prowadziła również badania na temat zmian granic getta na przestrzeni lat, których wyniki przekazano do biura konserwatora.

Fragmenty religijnych pism w języku
hebrajskim;
fot. Janusz Wąż (MGW)

Fragments of religious writings in Hebrew;
photo by Janusz Wąż (WGM)

Initiatives

Preservative maintenance of the site of the former Warsaw Ghetto

On 6 October 2021, the Warsaw Ghetto area was included in the municipal register of historical monuments. Since then, every building permit requires the approval of the Province Conservator of Monuments, ensuring increased archaeological protection for the former ghetto area and the historical artefacts remaining in the area.

"I am very pleased that the area of the former Warsaw Ghetto has finally been included in the municipal register of monuments of the capital city of Warsaw. This is also a major success for the Warsaw Ghetto Museum, which has been involved in this project," said MGW Director Albert Stanowski. "This will make it possible to preserve the remaining ghetto relics and prevent such situations as the one in January 2021, when the media reported on the illegal export abroad of items found at a construction site within the boundaries of the former Warsaw Ghetto.

Since 2018, the Warsaw Ghetto Museum has been taking part in consultations with the office of the Provincial Conservator of Monuments, pointing out to such factors as the locations of historical significance in the former ghetto area, as well as preparing reports on the current condition of the remaining ghetto's relic buildings. WGM also conducted research on changes to the ghetto's boundaries over the years, the results of which were also submitted to the Conservator's office.

Zespół pod kierownictwem Starszego Specjalisty ds. naukowych MGW dr. Jacka Konika w trakcie prac wykopaliskowych na terenie ogrodu Krasieńskich, październik 2021 r.; fot. Janusz Wąż (MGW)

The team led by WGM's Senior Research Specialist Jacek Konik takes part in excavation work at the Krasieński Garden, October 2021; photo by Janusz Wąż (WGM)

Badania geofizyczne i wykopaliskowe

W lipcu 2019 r. na terenie przyszłej siedziby Muzeum Getta Warszawskiego przeprowadzono badania geofizyczne zrealizowane przez ekspertów z Maurice Greenberg Center for Judaic Studies na Hartford University w Connecticut w Stanach Zjednoczonych. Analogiczne badania przeprowadzono także wokół kopca Anielewicza przy ul. Miłej, oraz – na prośbę kierownictwa Muzeum Łazienki Królewskie – na terenie należącym do tej instytucji. Przy współpracy z Instytutem Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk na terenie kompleksu szpitalnego zostały przeprowadzone bezinwazyjne badania archeologiczne.

Na zaproszenie Muzeum Getta Warszawskiego w lipcu 2021 r. do Warszawy przyjechał zespół geofizyków pod kierownictwem prof. Richarda Freunda – archeologa, badacza zabytków, profesora historii żydowskiej z Christopher Newport University w Wirginii. Grupa naukowców przeprowadziła badania na terenie miejsc związanych z historią i funkcjonowaniem warszawskiego getta, m.in. w Ogrodzie Krasieńskich. Z ramienia Muzeum uczestniczył w nich pracownik Działu Naukowo-Badawczego MGW dr Jacek Konik.

W dniach 16–22 października 2021 r. Muzeum Getta Warszawskiego we współpracy z Akademią im. A. Gieysztora w Pułtusku (AFiB Vistula) prowadziło badania wykopaliskowe przy północnej granicy ogrodu Krasieńskich po zachodniej stronie przedwojennej osi ul. Wałowej. W czasie II wojny światowej obszar ten był częścią getta warszawskiego. Prowadzone przez muzeum wykopaliska były bezpośrednim następstwem polsko-amerykańskich nieinwazyjnych badań archeologicznych (badania geofizyczne) terenu getta warszawskiego prowadzonych na przełomie lipca i sierpnia 2021 r. przez Muzeum

Geophysical and excavation surveys

In July 2019, on the premises of the future seat of the Warsaw Ghetto Museum, geophysical research was carried out by experts from the Maurice Greenberg Centre for Judaic Studies at Hartford University in Connecticut in the United States. Analogous research was also carried out around the Anielewicz Mound on Miła Street and, at the request of the Royal Łazienki Museum, on the premises of that institution. In cooperation with the Institute of Archaeology and Ethnology of the Polish Academy of Sciences, non-invasive archaeological research was carried out within the area of the hospital complex.

In July 2021, at the invitation of the Warsaw Ghetto Museum, a team of geophysicists led by Professor Richard Freund – an archaeologist, historical researcher, and Jewish history professor at Christopher Newport University in Virginia – came to Warsaw to conduct research. The scientists examined areas related to the history and functioning of the Warsaw Ghetto, including the Krasiński Garden. WGM was represented by Dr Jacek Konik, a member of the WGM Scientific and Research Department.

Between 16 and 22 October 2021, the Warsaw Ghetto Museum worked with the A. Gieysztor Academy in Pułtusk (AFiB Vistula) to conduct excavations at the northern boundary of the Krasiński Garden, which was formerly the western side of the pre-war Wałowa Street. During World War II, this area was a part of the Warsaw Ghetto. The excavation work conducted by the Museum was a direct result of the joint Polish American non-invasive archaeological survey (geophysical research) of the Warsaw Ghetto site conducted in July and August 2021 by the Warsaw Ghetto Museum together with Christoph Newport University. Students of the A. Gieysztor Academy as well as Prof. Philip Reeder of Pittsburgh (USA) and Dr Alastair McClymont of Calgary (Canada), cooperating with the WGM, took part in the excavations led by Dr Jacek Konik, an employee of the Research Department of the WGM and assistant professor at AFiB Vistula.

Miniatura macewy
poświęcona
pamięci Nachuma
Morgensterna;
fot. Janusz Wąż (MGW)

Miniature silver plaque
dedicated to the memory of
Nachum Morgenstern; photo
by Janusz Wąż (WGM)

Getta Warszawskiego wspólnie z Christoph Newport University. W wykopaliskach kierowanych przez dr. Jacka Konika, pracownika Działu Naukowo-Badawczego MGW i adiunkta w AFiB Vistula wzięli udział studenci Akademii im. A. Gieysztora oraz współpracujący z MGW prof. Philip Reeder z Pittsburgha (USA) i dr Alastair McClymont z Calgary (Kanada).

Wśród wielu interesujących znalezisk szczególną uwagę zespołu zwróciła srebrna tabliczka poświęcona pamięci Nachuma Morgensterna ufundowana przez jego syna. Z radością możemy ogłosić, że po, na szczęście krótkich, poszukiwaniach odnaleźliśmy nagrobek rabina Morgensterna na żydowskim cmentarzu na ul. Okopowej w Warszawie. Pamięć pokonała śmierć.

Dąb Pamięci

W ramach projektu „Katyń... ocalić od zapomnienia” 24 czerwca 2021 roku we współpracy z Zespołem Szkół Lauder–Morasha w Warszawie odbyła się uroczystość zasadzenia Dębu Pamięci poświęconego majorowi Baruchowi Steinbergowi, Naczelnemu Rabinowi Wojska Polskiego, zamordowanemu w Katyniu prawdopodobnie 12 kwietnia 1940 r. W 2007 r. Steinberg został awansowany pośmiertnie do stopnia podpułkownika, z kolei jesienią 2018 r. Prezydent RP Andrzej Duda odznaczył go Orderem Orła Białego. Inicjatorem uroczystości na terenie szkoły było Muzeum Getta Warszawskiego.

Koncert chanukowy

W grudniu 2019 r. Muzeum Getta Warszawskiego we współpracy z warszawskimi organizacjami żydowskimi przygotowało wydarzenia kulturalne z okazji Chanuki. Promując polskich twórców, którzy szukają inspiracji w dziełach artystów żydowskich, zorganizowany i zarejestrowany został koncert Leny Piękniewskiej pt.: „Coś przyjdzie – miłość lub śmierć”. Inspiracją do powstania tego muzycznego projektu był wiersz Abramka Koplowicza „Marzenie”, napisany przez trzynastolatka w łódzkim getcie. Przetłumaczony na kilkanaście języków stał się symbolem dziecięcej twórczości czasu Zagłady. Abramek

„Coś przyjdzie: miłość lub wojna”: Koncert z okazji Chanuki 2019 Fot. J. Turczyk (MGW)

„Coś przyjdzie: miłość lub wojna” [“Something is to come: love or war”] Concert on Hanukkah 2019; photo by Jacek Turczyk (WGM)

Uroczystość zasadzenia
Dębu Pamięci rabina
Barucha Steinberga;
fot. Janusz Wąż (MGW)

Ceremony of planting
a Memorial Oak for
Rabbi Baruch Steinberg;
photo by Janusz Wąż
(WGM)

Among many interesting finds, a silver plaque in memory of Nachum Morgenstern, funded by his son, drew particular attention of the team. We are happy to announce that after a search, luckily short, we have found the gravestone of Rabbi Morgenstern in the Jewish cemetery at Okopowa Street in Warsaw. Memory has defeated death.

Memorial Oak

On 24 June 2021, as part of the “Katyń... ocalić od zapomnienia” [“Katyn... save from oblivion”] project, a ceremony was held in cooperation with the Lauder–Morasha School Complex in Warsaw to plant a Memorial Oak dedicated to Major Baruch Steinberg, Chief Rabbi of the Polish Army, murdered in Katyn probably on 12 April 1940. In 2007, Steinberg was promoted posthumously to the rank of lieutenant–colonel. Then, in the fall of 2018, he was awarded the Order of the White Eagle by the President of Poland, Andrzej Duda. The ceremony at the school was initiated by the Warsaw Ghetto Museum.

Hanukkah Concert

In December 2019, the Warsaw Ghetto Museum prepared cultural events on Hanukkah in cooperation with Jewish organisations of Warsaw. To promote Polish artists who seek inspiration in the works of Jewish artists, a concert of Lena Piękniewska entitled “Coś przyjdzie – miłość lub śmierć” [“Something is to come – love or death”] was held and recorded. This musical project was inspired by the Abram Koplowicz's poem entitled “Marzenie” [“Dream”], written by a thirteen-year-old boy in the Łódź Ghetto. Translated into over ten languages, it has become a symbol of children's work during the Holocaust. Abram Koplowicz died in Auschwitz, but his legacy survived, thanks to his stepbrother. The program also included literary works by Zuzanna Ginczanka, Abraham Cytryn and Janka Heschels.

Koplowicz zginął w Auschwitz, jego spuścizna przetrwała dzięki przyrodniemu bratu. W programie znalazły się także utwory literackie Zuzanny Ginczanki, Abrahama Cytryna i Janki Hescheles.

Ochrona zabytków

Z inicjatywy specjalistów z Działu Zbiorów Muzeum Getta Warszawskiego ogrodzenie budynku przy ulicy Stawki 5/7 od strony ulicy Niskiej zostało włączone do gminnej ewidencji zabytków m.st. Warszawy. Ogrodzenie to otacza obecną siedzibę Wydziału Psychologii UW, gdzie przed wojną pod adresem Stawki 21, mieściły się Publiczne Szkoły Powszechno nr 153 i 175. W czasie drugiej wojny światowej teren ten znajdował się w getcie, co jest widocznie na kilku zachowanych fotografiach. Do dzisiaj w niektórych miejscach ogrodzenia widoczne są ślady po kulach. Ochrona konserwatorska ogrodzenia była możliwa dzięki analizie ikonograficznej i kartograficznej planów i fotoplanów z lat 1936–1948 – oraz fotografii (m.in. z raportu Stroopa), która wykazała, że część ogrodzenia od strony ulicy Niskiej oraz podmurówka i słupki są oryginalne, zbudowane równocześnie z budynkiem w latach 1936–1937.

„Tu było getto. Pamiętamy”

W 2019 r. opracowano program włączenia samorządów i społeczności lokalnych na Mazowszu do upamiętniania ludności żydowskiej. Władzom miast, gmin i wsi Muzeum Getta Warszawskiego zaproponowało wspólną organizację wydarzeń rocznicowych i upamiętnienie w postaci wmurowania tablic. Rozesłanych zostało 12 listów intencyjnych, po czym przeprowadzono rozmowy i zebrano dokumentację. Projekt będzie trwał kilka lat. W ramach upamiętnienia gett Muzeum proponuje gminom uczestniczącym w projekcie ustawienie pomnika lub wmurowanie tablicy pamiątkowej. Autorem projektu „Macewy pamięci” jest rzeźbiarz Jerzy Kalina, który podpisał umowę o współpracy z Muzeum Getta Warszawskiego tym zakresie. 13 lipca 2022 r. Muzeum wspólnie ze Stowarzyszeniem Wychowanków Liceum Ogólnokształcącego w Józefowie planuje upamiętnić 80. rocznicę zagłady józefowskich Żydów poprzez ustawienie w miejscu dawnej synagogi pomnika Macewy Pamięci według projektu Jerzego Kaliny, wykonanego z bloku pochodzącego z józefowskiego kamieniołomu.

Przykład umieszczenia pomnika;
autor: J. Kalina

An example of placing a monument;
author: J. Kalina

Fragment ogrodzenia od strony
ul. Niskiej z widocznymi śladami po kulach,
prawdopodobnie z 1943 lub 1944 roku;
fot. MGW

A fragment of the fence from the side of
Niska Street with a visible bullet mark,
probably from 1943 or 1944; photo by WGM

Protection of Monuments

On the initiative of specialists from the Department of Collections of the Warsaw Ghetto Museum, the fence of the building at 5/7 Stawki Street from the side of Niska Street has been included in the communal register of historic monuments of the Capital City of Warsaw. The fence is surrounding the current seat of the Faculty of Psychology of the University of Warsaw, where Common Public Schools No. 153 and 175 were located before the war. During World War II, the area was located within the ghetto, which is clearly visible in several surviving photographs. The bullet marks are still visible in some parts of the fence. The preservative maintenance of the fence was possible thanks to the iconographic and cartographic analysis of the plans and photo plans from the years 1936–1948, and photographs (i.a. from the Stroop's report), which showed that part of the fence from the side of Niska Street as well as the foundation and posts are original and were built simultaneously with the building itself in the years 1936–1937.

“This used to be a ghetto. We Remember”

In 2019, a programme was developed to involve local governments and communities from the Mazovia region in the commemoration of the memory of Jewish population. The Warsaw Ghetto Museum invited the authorities of towns, communes, and villages to jointly organise anniversary events and commemorate them by erecting plaques. There were 12 letters of intent sent out, followed by interviews and collection of documentation. It is a long-term project. To commemorate ghettos, the Museum will request the participating municipalities to erect a monument or to build a commemorative plaque. The author of the 'Matzevas of Memory' project is a sculptor Jerzy Kalina, who signed a cooperation agreement with the Warsaw Ghetto Museum in this respect. On 13 July 2022, the Museum, together with the Józefów High School Alumni Association, plans to commemorate the 80th anniversary of the extermination of the Jews of Józefów by erecting a Matzevah of Memory designed by Jerzy Kalina, made of a block of stone obtained from the quarry in Józefów, in the place of the former synagogue.

Festiwale

1. XVII i XVIII edycja Festiwalu Warszawa Singera:

- 4 oprowadzania kuratorskie po wystawie czasowej Muzeum „Co trzeci spośród nas”, poprowadzone przez dr Wiesławę Młynarczyk, Głównego Specjalistę ds. Edukacji MGW (24.08.2020; 30.08.2020; 23.08.2021; 24.08.2021)
- „Getto warszawskie. Miejsca i ludzie” – spotkanie promujące wydawnictwa Muzeum Getta Warszawskiego z udziałem gościa specjalnego, Wacława Kornbluma, współorganizowane z FINA FilMOTEKA Narodowa – Instytut Audiowizualny (27.08.2021)

Oprowadzanie kuratorskie po wystawie „Co trzeci spośród nas” (23.08.2021);
fot. Janusz Wąż (MGW)

Curatorial tour of the “One in Three” Exhibition (23/08/2021);
photo by Janusz Wąż (WGM)

Ocalały z zagłady Waclaw Kornblum, członek Rady Muzeum i Starszy Specjalista ds. Edukacji dr Wiesława Młynarczyk; fot. Janusz Wąż (MGW)

Holocaust survivor Waclaw Kornblum, member of the Museum's Board of Trustees and dr Wiesława Młynarczyk, Chief Education Specialist at WGM; photo Janusz Wąż (WGM)

Festivals

1. The 17th and 18th edition of the Singer's Warsaw Festival:

- four curatorial tours of the Museum's temporary exhibition "Co trzeci spośród nas" ["One in Three"], led by Dr Wiesława Młynarczyk, Chief Education Specialist at WGM (24/08/2020; 30/08/2020; 23/08/2021; 24/08/2021);
- "Getto warszawskie. Miejsca i ludzie" ["The Warsaw Ghetto. Places and people"] – meeting promoting publications of the Warsaw Ghetto Museum with the participation of special guest, Waclaw Kornblum, co-organised with Polish National Film Archive – Audio-visual Institute (FINA) (27 August 2021).

2. II Festiwal Kultury Żydowskiej w Grodzisku Mazowieckim:

- warsztaty szabatowe poprowadzone przez dr Halinę Postek, kierownik Działu Edukacji (27.09.2021)

Kierownik Działu Edukacji MGW dr Halina Postek na warsztatach podczas II Festiwalu Kultury Żydowskiej w Grodzisku Mazowieckim; fot. Grażyna Jakubowska

Dr Halina Postek, Head of the Education Department at WGM, at the workshop during the 2nd Jewish Culture Festival in Grodzisk Mazowiecki; photo by Grażyna Jakubowska

3. XVII i XVIII Spotkania z Kulturą Żydowską w Busku-Zdroju:

- wykład dr Haliny Postek, kierownik Działu Edukacji dla młodzieży z I Liceum Ogólnokształcącego im. T. Kościuszki w Busku-Zdroju, zatytułowany „Postawa Polaków wobec Żydów w obliczu Zagłady” (11.09.2020)
- prezentacja dr Haliny Postek, kierownik Działu Edukacji MGW na temat misji Muzeum oraz projektu „AK wobec tragedii polskich Żydów” (13.09.2019)

2. 2nd Jewish Culture Festival in Grodzisk Mazowiecki:

- Shabbat workshops conducted by Dr Halina Postek, Head of the Education Department (27 September 2021).

3. 17th and 18th Meetings with Jewish Culture in Busko-Zdrój:

- a lecture by Dr Halina Postek, Head of the Education Department, for the youth from the T. Kosciuszko High School No. 1 in Busko-Zdroj, entitled "The Poles' attitude towards Jews in the face of the Holocaust" (11 September 2020);
- presentation by Dr Halina Postek, Head of the Education Department at WGM, on the mission of the Museum and the "Home Army and the Tragedy of Polish Jews" project (13 September 2019).

Kierownik Działu Edukacji MGW
dr Halina Postek podczas XVIII
Spotkań z Kulturą Żydowską
w Busku-Zdroju;
fot. MGW

Dr Halina Postek, Head of the
Education Department at
WGM, during the 18th Meetings
with Jewish Culture in Busko-
Zdrój; photo by WGM

16 listopada: Rocznic zamknięcia granic getta

Najważniejszą datą w kalendarzu jest dla naszej instytucji 16 listopada – dzień zamknięcia granic getta warszawskiego. Uwięziono wówczas za jego murami ponad 400 tys. osób. Nadrzędnym celem naszych działań jest przywrócenie pamięci wszystkich straconych ludzkich istnień do szerszej świadomości publicznej. W 2020 r. Muzeum było współorganizatorem obchodów 80. rocznicy zamknięcia granic getta, razem z Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Żydów w Polsce oraz Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Była to pierwsza dotychczas inicjatywa upamiętniająca tę szczególną datę.

Dyrektor Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN Zygmunt Stępiński i dyrektor MGW Albert Stankowski składający znicze pamięci przed murem przy ul. Siennej 53 (16.11.2020); fot. Jacek Turczyk

Director of the POLIN Museum of the History of Polish Jews Zygmunt Stępiński and WGM Director Albert Stankowski placing memorial candles in front of the wall at 53 Sienna Street (16 November 2020); photo by Jacek Turczyk

W ramach obchodów zrealizowano następujące działania:

- organizacja i transmisja uroczystości rocznicowych przy fragmencie muru getta warszawskiego, ul. Sienna 53;
- przygotowanie kampanii społecznej „Był mur”;
- konferencja prasowa Instytutu Pamięci Narodowej i Muzeum Getta Warszawskiego, podczas której IPN przekazał w depozyt wystawy stałej MGW oryginał „Raportu Stroopa”;

16 November: Anniversary of the Closing of the Warsaw Ghetto

For our institution, the most important date is 16 November – the day on which the Warsaw Ghetto was closed. Over 400,000 people were imprisoned behind its walls at that time. The overarching goal of our efforts is to bring the memory of all lost human lives back into the broader public awareness. In 2020, the Museum co-organised the celebration of the 80th anniversary of the closing of the Warsaw Ghetto, together with the Social and Cultural Association of Jews in Poland and the Ministry of Culture and National Heritage. This was the first initiative to date to commemorate this special date. The following actions were implemented as part of the celebration:

- organisation and transmission of the anniversary ceremonies at the fragment of the Warsaw ghetto wall, 53 Sienna Street;
- preparation of the social campaign entitled "There was a wall";
- press conference of the Institute of National Remembrance and the Warsaw Ghetto Museum, during which the Institute will deposit the original "Stroop Report" with the WGM for the permanent exhibition;
- presentation of the projects entitled "The WALL/Walls" and "Warsaw Ghetto. People, Places and Events" as well as the film series "Ghetto in Literature", "The Message" and "Varsavianistic Walks in the Footsteps of the Ghetto";

Kampania społeczna „Był mur” w przestrzeni miejskiej;
fot. Jacek Turczyk (2020)

„Był mur” [“There was a wall”] social campaign in urban spaces;
photo by Jacek Turczyk (2020)

Kadr z filmu „Ściany”, zrealizowanego w ramach projektu „MUR / ściany”; fot. Bartek Warzecha

Photo from the „Ściany” (“Walls”) film, made as part of the “The WALL/ Walls” project; photo by Bartek Warzecha

- prezentacja projektu „MUR / ściany” i „Getto warszawskie. Ludzie, miejsca, wydarzenia” oraz cykli filmowych „Getto w literaturze”, „Przesłanie” i „Spacer w warszawianistycznych śladach getta”;
- poprowadzenie webinarium „Jesteśmy wyłączeni i odseparowani od świata, wygnani ze społeczności ludzkiej” (14.11.2020), współorganizowanego z „Przystankiem Historia” IPN – udział wzięło ponad 80 nauczycieli z całej Polski;
- publikacja tematycznych felietonów historycznych: „Czarne posępne mury wznoszące się ku niebu...” dr Martyny Grądzkiej-Rejak; „16 listopada 1940 r. Niemcy utworzyli getto w Warszawie” dr Hanny Węgrzynek; „Pomiędzy życiem a śmiercią” dr. Jacka Konika; „Mur getta warszawskiego po wojnie” prof. Konrada Zielińskiego;
- inauguracja kampanii zbierania pamiątek, świadectw, artefaktów pod hasłem „ZBIERAMY, BUDUJEMY, PAMIĘTAMY”;
- publikacja wspomnień Ocalałego z Zagłady Ryszarda Walewskiego pt. „Jurek”;
- wystawa towarzysząca: „Co trzeci spośród nas”.

Kampania społeczna „Miasto za murem” w przestrzeni miejskiej; fot. Janusz Wąż (2021)

„Miasto za murem” [“City Behind the Wall”] social campaign in urban spaces; photo by Janusz Wąż (2021)

- organisation of a webinar entitled „Jesteśmy wyłączeni i odseparowani od świata, wygnani ze społeczności ludzkiej” [“We are excluded and separated from the world, banished from human society”] (14 November 2020), co-organised with the “Next Stop: History” Educational Centre of the Institute of National Remembrance – attended by over 80 teachers from all over Poland;
- publication of thematic historical feature articles: “Czarne posępne mury wznoszące się ku niebu...” [“Black, bleak walls rising to the sky...”] by Dr Martyna Grądzka-Rejak; “16 listopada 1940 r. Niemcy utworzyli getto w Warszawie” [“On 16 November 1940, the Germans Established the Warsaw Ghetto”] by Dr Hanna Węgrzynek; “Pomiędzy życiem a śmiercią” [“Between Life and Death”] by Dr Jacek Konik; “Mur getta warszawskiego po wojnie” [“The Wall of Warsaw Ghetto after the War”] by Prof. Konrad Zieliński;
- inauguration of the campaign for the collection of memorabilia, testimonies, and artefacts under the slogan “WE COLLECT, WE BUILD, WE REMEMBER”;
- publication of the memoirs of Holocaust survivor Ryszard Walewski entitled: “Jurek;”
- accompanying exhibition: “One in Three”.

Uroczystość zapalenia zniczy pod fragmentem muru getta przy ul. Siennej 53; fot. Janusz Wąż (MGW)

The ceremony of lighting candles at the fragment of the ghetto wall at 53 Sienna Street; photo by Janusz Wąż (WGM)

W 2021 r. obchody tej rocznicy zadedykowano służbie zdrowia – tym, którzy w obliczu nieludzkich warunków robili wszystko, by ratować ludzkie życie. Po zamknięciu granic getta w listopadzie 1940 r. na jego terenie znalazło się 750 lekarzy. W służbie zdrowia zatrudnionych było kilka tysięcy osób – obok medyków, np. pielęgniarki, położne oraz salowe. Wspólnie stanowili oni jedyną pomoc dla blisko 450 tys. mieszkańców warszawskiego getta, nękanych przez głód, tragiczne warunki sanitarne, epidemie tyfusu plamistego i gruźlicy. W obliczu rozgrywającego się dramatu warszawskiej społeczności żydowskiej, służba zdrowia robiła wszystko, by nieść pomoc. Na terenie getta funkcjonowały rozmaite placówki medyczne – zarówno prywatne praktyki, jak i duże instytucje, takie jak Oddziały Szpitala „Czyste” przy ul. Leszno 1, Szkoła Pielęgniarstwa przy ul. Mariańskiej 1 prowadzona przez Lubę Blum-Bielicką czy Szpital Bersohnów i Baumanów przy ul. Siennej/Śliskiej wraz z filią na Lesznie – przyszła siedziba Muzeum Getta Warszawskiego. Program obchodów obejmował:

- kampanię społeczną „Miasto za murem”;
- wernisaż wystawy towarzyszącej: „Miasto żywych – miasto umarłych”;
- pokazy artystycznej video-instalacji stworzonej przez Karolinę fender Noińską//jajko film dla Muzeum Getta Warszawskiego na kamienicy Majera Wolanowskiego przy ul. Próżnej 14;
- publikację tematycznych felietonów historycznych w ogólnopolskiej prasie;
- inaugurację drugiej części cyklicznego projektu „Ludzie, miejsca, wydarzenia”, poświęconej Szpitalowi Bersohnów i Baumanów;
- pokaz filmu „Otwieranie ciszy” zwińczającego projekt edukacyjny MGW organizowany w szkołach ponadpodstawowych na terenie dawnego getta;
- spacerów warszawianistycznych;
- seminarium dla nauczycieli.

In 2021, the celebration of this anniversary was dedicated to health professionals – those who did everything in their power to save human lives in inhuman conditions. After the ghetto was closed in November 1940, 750 physicians were working within its area. The health service employed several thousand people – apart from doctors, there were also nurses, midwives, and hospital attendants. Together, they were the only help for nearly 450,000 residents of the Warsaw Ghetto, plagued by hunger, dire sanitary conditions, and epidemics of typhoid fever and tuberculosis. In the face of the unfolding tragedy of the Warsaw Jewish community, the health service did everything it could to help. Various medical institutions functioned in the ghetto – both private practices and large institutions, such as the “Czyste” Hospital wards at 1 Leszno Street, Nursing School at 1 Mariańska Street, run by Luba Blum-Bielicka, and the Bersohn and Bauman Hospital at Sienna/Śliska Street and its branch in Leszno – the future seat of the Warsaw Ghetto Museum. The programme of the commemoration events included:

- „Miasto za murem” [“City Behind the Wall”] social campaign;
- vernissage of the accompanying exhibition: „Miasto żywych – miasto umarłych” [“City of the Living – City of the Dead”];
- demonstrations of an artistic video installation created by Karolina Fender Noińska//jajko film for the Warsaw Ghetto Museum on Majer Wolanowski’s tenement house at 14 Próżna Street;
- publication of thematic historical columns in the national press;
- inauguration of the second part of the cyclical “People, Places, Events” project dedicated to the Bersohn and Bauman Hospital;
- the screening of the „Otwieranie ciszy” [“Opening the Silence”] film, which crowns the WGM educational project organised in secondary schools in the former ghetto;
- varsavianist walks;
- seminar for teachers.

Pokaz filmu „Otwieranie ciszy”; fot. Janusz Wąż (MGW)

Screening of the “Opening the Silence” film; photo by Janusz Wąż (WGM)

Serdecznie zapraszamy Państwa do udziału w corocznych obchodach rocznicy zamknięcia granic getta, jak i naszych przyszłych inicjatywach. Wspólnymi siłami zachowujemy pamięć o ludziach, którzy zginęli i dokładamy wszelkich starań, by ocalić ich od zapomnienia.

Artystyczna wideo-instalacja
„Miasto za murem” Karolindy
fender Noirńskiej;
fot. Janusz Wąż (MGW)

We would like to invite you to participate in the annual celebration of the anniversary of the closing of the Warsaw ghetto, as well as our future initiatives. Together, we preserve the memory of those who died and make every effort to save them from oblivion.

Artistic video installation „Miasto za murem” [“City behind the Wall”] by Karolina Fender Noirska, photo by Janusz Wąz (WGM)

Zapraszamy do śledzenia naszych działań
– zobaczcie jak powstaje nasze Muzeum

www.1943.pl
www.facebook.com/1943pl
www.instagram.com/warsawghettomuseum

We invite you to follow our activities – see how our Museum is being created

rabin David Berman, kurator
galerii 8 i 10 wystawy stałej
MGW/gallery curator

prof. Daniel Blatman, Główny
Historyk MGW/the Chief
Historian of Warsaw Ghetto
Museum

dr Batya Brutin, Doradca
Dyrektora MGW ds. wizualnych/
Visual Advisor to the Director

dr Martyna Grądzka-Rejak,
kuratorka galerii 4 i 5 wystawy
stałej MGW/gallery curator

dr Jacek Konik, kurator galerii
7 wystawy stałej MGW/
gallery curator

dr Aleksandra Namysto,
kuratorka galerii 3 wystawy
stałej MGW/gallery curator

dr Daniela Ozacki-Stern,
kuratorka galerii 6 i 9 wystawy
stałej MGW/gallery curator

prof. Konrad Zieliński, kurator
galerii 1 i 11 wystawy stałej
MGW/gallery curator

prof. Andrzej Żbikowski,
kurator galerii 10 wystawy
stałej MGW/gallery curator

prof. Michael Berenbaum,
doradca muzeum
ds. zorganizowania wystawy
stałej/adviser for organising
the permanent exhibition

dr Hanna Węgrzynek, z-ca
dyrektora MGW ds. naukowych
i wystawienniczych/ deputy
director for research and
exhibition programming

dr Katarzyna Nowakowska
-Sito, kierownik działu wystaw/
head of the exhibition
department

Copyright © Muzeum Getta Warszawskiego
Skład/Łamanie: Marek Ugorowski
Opracowanie graficzne: Andrzej Wąsik andu.pl
Korekta: Bożena Sigismund, Janusz Sigismund
Druk: Drukarnia ENAF

Data wydania: styczeń 2022 r.

Muzeum Getta Warszawskiego

ul. Zielna 39

00-108 Warszawa, Polska

Tel: + 48 22 419 92 50

E-mail: muzeum@1943.pl

www.1943.pl

שגה

Muzeum Getta
Warszawskiego

www.1943.pl

